

کارنامه
و بیانیه
گروه‌های داوری
پانزدهمین جشنواره
کتاب رشد

سال ۱۳۹۶

معصومه شجاعی

آداب و مهارت‌های زندگی

سعید راصد (۱۳۴۴)، تهران

دانشجوی دکترای روان‌شناسی تربیتی از دانشگاه خوارزمی است. ۳۳ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش دارد و با گروه‌های دینی، آداب و مهارت‌های زندگی، و روان‌شناسی تربیتی همکاری کرده است. از جمله سوابق علمی و پژوهشی او می‌توان تألیف کتاب‌های هدیه‌های آسمان دوره ابتدایی، کتاب تفکر و سبک زندگی، پیشگیری اولیه از اعتیاد و رفتارهای پرخطر، روان‌شناسی پایه یازدهم و روش تدریس هدیه‌های آسمان تربیت معلم را نام برد.

روفیا دهقان منشادی (۱۳۳۹)، تهران

کارشناس ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی است. از جمله سوابق خدمتی ایشان می‌توان به مشاوره و مدیریت مدرسه و عضویت شورای تألیف کتاب‌های درس «تفکر و سبک زندگی» اشاره کرد. وی طرح تلاوت قرآن کریم (ویژه مربیان تربیتی) را تدوین کرده است.

سید امیر رون (۱۳۴۵)

دکترای برنامه‌ریزی درسی، مسئول گروه برنامه‌ریزی پرورشی، سلامت و تربیت، آداب و مهارت‌های زندگی و بنیان خانواده در «دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب‌درسی»، مدرس دانشگاه‌ها و مراکز تربیت معلم و استادیار و عضو هیئت علمی «سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی» با بیش از ۳۰ سال سابقه خدمت فرهنگی، ایشان در تدوین «برنامه درسی ملی» و تألیف کتاب درسی «تفکر و سبک زندگی» برای پایه‌های هفتم و هشتم مشارکت داشته است و کتابی نیز درباره اصول تألیف کتاب‌های درسی دارد.

بیانیه گروه داوری آداب و مهارت‌های زندگی

بررسی‌ها نشان می‌دهند، تلاش‌های انجام شده در آموزش و پرورش نیازهای موجه کودکان و نوجوانان امروز را برآورده نمی‌سازند و خلأ آموزش‌هایی از جنس مهارت‌های زندگی بیش از پیش احساس می‌گردد. اکنون وقت آن است یک بار از خود با صراحت بپرسیم، این همه آموزش از جنس نظری برای چیست؟ آموزش‌های نظری آیا مبتنی بر انسان‌شناسی درست و صحیحی انجام گرفته‌اند؟ آیا وقت آن نرسیده است که در برنامه‌های آموزشی خود بازنگری جدی داشته باشیم؟

در پاسخ به این سؤالات و با توجه به نیازهای جامعه می‌توان گفت، مهارت‌های مهمی می‌توانند جایگزین بسیاری از درس‌های نظری شوند. در نظام آموزش رسمی کشور باید اطلاعاتی به دانش‌آموزان منتقل شود که در آینده به کارشان می‌آید و گرهی از مشکلات زندگی آن‌ها می‌گشاید. یعنی باید بتوانیم قابلیت و توانمندی افراد را در خودآگاهی، برقراری ارتباط سالم با دیگران، شهروندی متعهد بودن، متفکر و اهل انتخاب احسن، و مسئولیت‌پذیر بودن بالا برد تا افراد در خود احساس عزتمندی، کرامت نفس و استقلال رأی و نظر کنند.

گروه داوران آداب و مهارت‌های زندگی از تمامی ناشران و نویسندگان محترم که در این زمینه تلاش درخوری کرده‌اند، تشکر می‌کند، زیرا تا حد زیادی به مباحث و موضوعات مهم و مناسبی پرداخته‌اند که مورد نیاز جامعه است؛ مباحثی مثل عزت نفس، ارتباط مؤثر، محبت و دوستی، اینترنت، محیط زیست، نگرانی و استرس، دوستی، تغذیه و وزن مناسب که در نوع خود جالب و شایسته تقدیرند. از آثار ارسالی، ۳۴ اثر به مرحله و فرایند داوری وارد شدند. داوران، براساس موازین علمی (موضوع، نحوه پردازش و نیاز جامعه)، شش کتاب را به عنوان نامزد معرفی کردند.

پیشنهادها

آنچه در برنامه درسی این حوزه یادگیری اهمیت دارد و لازم است پدیدآورندگان و ناشران در آثار تألیفی و آموزشی جدید به آن بپردازند، عبارت‌اند از:

- ارزش نهادن به مسائل بومی و فرهنگ اسلامی - ایرانی؛
- توجه به نیازهای روحی - جسمی مخاطبان این عصر؛
- کاربردی بودن مطالب و موضوعات؛
- خلاقیت و نوآوری و پرهیز از تکرار روش‌های معمول؛
- استفاده از ادبیات فاخر و پرهیز از بدآموزی و بازاری بودن اثر؛
- اهمیت دادن به تألیف و سبقه تألیف بر ترجمه؛
- استفاده از هنر تصویرگری جذاب و مبتنی بر اصول زیباشناسی.

رخساره فضلی (۱۳۴۳)، اراک

دکترای روان‌شناسی تربیتی دارد. وی در پست‌هایی از جمله دبیری، سرگروه آموزشی، کارشناس مسئول، مشاور معاون وزیر و مدیر کل دفتر آموزش پیش‌دبستانی در خدمت آموزش و پرورش بوده است.

بعضی سوابق علمی - پژوهشی او عبارت‌اند از: راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه‌های دانشجویان کارشناس ارشد، ارائه مقالات متعدد در «فصل‌نامه‌های تعلیم و تربیت» و «خانواده و پژوهش» ارائه الگویی برای ارتقای کیفیت آموزش دختران روستایی در مناطق کم‌تر توسعه یافته. مؤلف کتاب‌های «راهنمای آموزش در کلاس‌های چندپایه»، «بخوانیم و بنویسیم» و «راهنمای تدریس اجتماعی، جغرافیا و تاریخ»، «وضعیت افت تحصیلی در نظام آموزشی عمومی کشور» و «چرا بچه‌ها مدرسه را دوست ندارند» از دیگر آثار او هستند. او همچنین هماهنگ‌کننده ملی تهیه و تدوین گزارش نهایی برنامه آموزش برای همه، نماینده دانشگاه فرهنگیان و کارشناس مسئول مطالعات و برنامه‌ریزی نیز بوده است.

مریم اسفندیاری (۱۳۵۶)، ری

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی از دانشگاه آزاد اسلامی است. در سمت‌های آموزگاری، مدرسی، مدیر آموزگاری، سرگروه آموزشی، مدیریت اجرایی گروه‌های آموزشی شهرستان‌های تهران و ریاست اداره دفتر آموزش پیش‌دبستان خدمت کرده است. از جمله سوابق علمی پژوهشی او همکاری در پروژه‌های علمی و پژوهشی در دفتر آموزش پیش‌دبستان، مدرس دوره‌های ضمن خدمت مربیان پیش‌دبستانی و داوری آثار دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی است. از مهم‌ترین آثار تألیفی او می‌توان کتاب‌های چهارجلدی کتاب کار کودک با عنوان «دنیای من» و تألیف مجموعه کتاب‌های کودک «اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های تهران را نام برد».

زهراسادات یاسینی (۱۳۳۴)، تهران

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی از دانشگاه آزاد است. از سوابق و حوزه‌های خدمت وی در آموزش و پرورش می‌توان به سمت‌های مربیگری پیش‌دبستان، معاونت مدرسه در دوره ابتدایی و راهنمایی، مشاوره برنامه‌ریزی تحصیلی و شغلی دبیرستان، عضویت گروه‌های آموزشی شهر تهران و وزارت آموزش و پرورش، کارشناس صدای معلم آموزش و پرورش شهر تهران و محقق برنامه سیمای معلم شبکه ۲ و مدرس آموزش ضمن خدمت اشاره کرد. وی عضویت تحریریه مجله رشد آموزش ابتدایی، داوری جشنواره الگوهای برتر تدریس، همکاری در تألیف کتاب‌های راهنمای معلم دوره‌های دوم و سوم ابتدایی و پیش‌دبستان و عضویت شورای برنامه‌ریزی کتاب درسی مطالعات اجتماعی را در کارنامه سوابق علمی - پژوهشی خود دارد. پیک‌های نوروزی سال‌های ۷۵ و ۷۶ شهر تهران، مجموعه کتاب‌های مهارت‌های تفکر دوره پیش‌دبستان و کتاب راهنمای مرتبط آن را تألیف کرده است و در تألیف و تولید کتاب راهنمای معلم و چند مورد دیگر همکاری مؤثر داشته است. از مهم‌ترین سوابق اجرایی وی مدیریت اجرای طرح و برنامه آموزش مهارت‌های زندگی آموزش و پرورش شهر تهران است.

بیانیه گروه داوری کتاب‌های آموزشی پیش‌دبستانی

محتوای آموزشی دوره پیش‌دبستان به‌عنوان یکی از دوره‌های رسمی در نظام آموزشی کشور با استناد به اسناد بالادستی و اساسنامه آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی به‌صورت غیرمتمرکز و بومی در هر استان تولید می‌شود که توجه مؤلفان و مترجمان علاقه‌مند به حوزه کودک، حاکی از نگاه مثبت جامعه به این گروه سنی است. با توجه به تولید منابع در این بخش، در دو محور «درباره کودک» و «برای کودک»، لازم است سازمان‌دهی نحوه تولید و ارزیابی و نظارت بر آن مورد توجه دقیق‌تری قرار گیرد. با توجه به غیراجباری بودن و تولید غیرمتمرکز محتوا، دوره پیش‌دبستانی شرایطی خاص دارد. در این بخش، ۱۱ کتاب در گروه اول و ۴۶ عنوان در گروه دوم معرفی شده‌اند. در مجموع، تعداد آثار «ترجمه‌ای» در بین محتواهای ارائه شده چشمگیر است. از بین ۵۷ اثر، ۴۱ عنوان ترجمه هستند که ۷۲ درصد کل این گروه را شامل می‌شوند. این نکته قابل تحلیل است که آیا آثار برگزیده ترجمه قابلیت تولید و تألیف در کشور را نداشته‌اند؟

از نقاط قوت کتاب‌های این گروه این است که:
تنوع آثار ارائه شده به گروه پیش‌دبستانی در دو محور درباره کودک و برای کودک قابل توجه است.

بعضی از نقاط ضعف کتاب‌های این دوره عبارت‌اند از:

۱. آموزش مستقیم و ورود به برنامه درسی ابتدایی در کتاب‌های کار کودکان پیش‌دبستانی؛
۲. ناهماهنگی و تطابق نداشتن کتاب‌ها با ویژگی‌ها و فضای شناختی و فرهنگ بومی و ملی ایرانی - اسلامی؛
۳. رعایت نشدن اصول حاکم بر آموزش‌های پیش‌دبستانی، منطبق با اساسنامه پیش‌دبستانی؛ (نکته قابل توجه اینکه با وجود رعایت نشدن اصول حاکم، باز هم کتاب‌ها در گروه‌های اول و دوم قرار گرفته‌اند).

به منظور رفع ضعف‌ها، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شوند:

۱. ارائه چارچوب و شاخص‌های تدوین محتوای کودک به ناشران و مؤلفان علاقه‌مند؛
۲. بازبینی معیارهای ارزیابی در دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، تا بررسی آثار با دقت بیشتری صورت گیرد؛
۳. تشکیل جلسات هم‌اندیشی و نشست‌های تخصصی برای تولید آثار برای کودک و درباره کودک از طریق سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، با گروه مؤلفان و ناشران به منظور هم‌سویی آموزش و پرورش با نهادهای برون دستگاهی آماده ارائه خدمات به کودکان.
۴. آموزش ارزیابان و داوران کتاب‌های پیش‌دبستانی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی از حیث دارا بودن شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی.

آموزش و پرورش کودکان استثنایی

علی اسلامبولچی مقدم (۱۳۳۶)، تهران

کارشناس ارشد کودکان استثنایی از دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران است و به مدت ۲۹ سال به‌عنوان کارشناس برنامه‌ریزی آموزشی و توان‌بخشی کودکان استثنایی در سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور خدمت کرده است. ۲۲ سال تدریس در دانشگاه‌های آزاد، تربیت‌معلم کودکان استثنایی و دانشگاه جامع علمی - کاربردی از جمله فعالیت‌های فرهنگی او هستند. عضویت در شورای بررسی آثار و تألیفات سازمان آموزش و پرورش استثنایی و نیز شورای برنامه‌ریزی درسی دوره تربیت‌معلم در رشته آموزش و پرورش استثنایی، و عضویت دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی و هیئت تحریریه نشریه تعلیم و تربیت استثنایی از سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند. تاکنون موفق به ترجمه و انتشار پنج کتاب در حوزه آموزش و پرورش استثنایی شده است.

منیره عزیزی (۱۳۵۱)، هرسین کرمانشاه

دانشجوی دکترای روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز است و ۲۸ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش استثنایی را دارد. ترجمه کتاب راهکارهای علمی کار با کودکان اُتیسْم، تألیف محتوای ویژه طیف اُتیسْم (آموزش گام به گام به کودکان و دانش‌آموزان طیف اُتیسْم)، تدوین طرح ارزشیابی توصیفی ویژه طیف اُتیسْم و اجرای پژوهشی تأثیر مداخله‌های رفتاری بر کاهش علائم دانش‌آموزان بیش فعال / کاستی توجه (ADHD) از جمله آثار او هستند. وی معلم دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، معلم رابط دانش‌آموزان ناشنوا و معلم دانش‌آموزان با اختلال رفتاری هیجانی بوده و کارشناس برنامه‌ریزی دانش‌آموزان با اختلال‌های رفتاری - هیجانی و اختلال‌های طیف اُتیسْم و مدیریت سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور را در سوابق اجرایی خود دارد.

هاجر عمل صالح (۱۳۴۲)، رشت

کارشناس ارشد روان‌شناسی کودکان استثنایی از دانشگاه آزاد اسلامی است. آموزگار و مشاور مرکز آموزش استثنایی ایمان تهران، متخصص تست‌های هوش اداره آموزش و پرورش استثنایی شهر تهران، کارشناس مشکلات ویژه یادگیری سازمان کودکان استثنایی تهران، کارشناس کودکان کم‌توان ذهنی (پیش از دبستان)، مشاور دبستان نمونه دولتی و معاون آموزشی مرکز آموزش استثنایی ایمان تهران بوده است. عضو مؤلفان کتاب‌های فارسی و علوم دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی است و در کارنامه فعالیت‌های پژوهشی‌اش بررسی کتاب‌های مرتبط برای معرفی در کتاب‌نامه رشد، ترجمه کتاب‌های مرتبط با کودکان بیش‌فعال دچار مشکلات نوشتاری، دآوری جشنواره‌های تدریس سازمان کودکان استثنایی کشور، عضویت در گروه هنجاریابی و کسب کودکان و همکاری با مرکز روان‌پزشکی دکتر سهرابی را دارد. علاوه بر این، همکار دوره‌های آموزش ضمن خدمت و مدرس آموزش خانواده در مدرسه استثنایی و انجمن خیریه دخترانه مرزی پیام شاد و آموزش یاددهی - یادگیری مربیان است.

بیانیه گروه داوری آموزش و پرورش کودکان استثنایی

در جشنواره امسال، ۲۵ عنوان کتاب در حوزه روان‌شناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی به مرحله نهایی راه یافتند که ۱۵ عنوان ترجمه و ۱۰ عنوان تألیف بودند. آثار راه یافته به مرحله نهایی، به ترتیب با موضوعات «اختلالات رفتاری - هیجانی» (۹ عنوان)، «اختلالات طبیعی اتیسم» (۵ عنوان)، «آسیب‌دیده شنوایی» (۴ عنوان)، «توان‌بخشی و مهارت‌های ادراکی - حرکتی»، هنردرمانی و کتاب‌های آموزشی تمرینی» (هر یک ۲ عنوان) و «گروه کم‌توان ذهنی» (۱ عنوان) بودند. مناسب و به‌روز بودن آثار ترجمه شده و کیفیت آن‌ها، بالا بودن کیفیت چاپ، توجه ویژه به اختلالات طیف اتیسم و مشکلات رفتاری - هیجانی، و کاربردی‌تر شدن آثار ارسالی به جشنواره در گروه کودکان استثنایی را از نقاط قوت کتاب‌های این دوره ذکر کرد.

نقاط ضعف

- تراکم کتاب‌های راه یافته به جشنواره در یک یا دو گروه از گروه‌های هفتگانه کودکان استثنایی؛
- نبودن کتاب‌هایی در گروه‌های کودکان و دانش‌آموزان، آسیب‌دیده بینایی، چندمعلولیتی، مشکلات ویژه یادگیری، کم‌توان ذهنی و...؛
- ضعف محسوس آثار تألیفی نسبت به آثار ترجمه شده؛
- نبود کتاب‌های کمک‌درسی مناسب برای گروه‌های متفاوت کودکان استثنایی؛
- حضور نداشتن ناشران شناخته شده و فعال در حوزه روان‌شناسی و آموزش و پرورش کودکان استثنایی در جشنواره؛

پیشنهادها

- تألیف و ترجمه آثاری در خصوص بازی و تربیت‌بدنی کودکان و دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه؛
- ترغیب مؤلفان، مترجمان و ناشران به تهیه آثاری درباره کودکان و دانش‌آموزان آسیب‌دیده بینایی، چندمعلولیتی، مشکلات ویژه یادگیری، جسمی - حرکتی و...؛
- توجه ویژه به کتاب‌های کمک‌درسی و آموزشی خاص کودکان و دانش‌آموزان استثنایی؛
- تلاش در جهت کاهش هزینه‌های چاپ و نشر کتاب‌های کودکان استثنایی.

عادل پیغامی (۱۳۵۲)، تهران

مدرک دکترای علوم اقتصادی را از دانشگاه امام صادق (ع) گرفته است. عضو گروه تألیف کتاب درسی اقتصاد از سال ۱۳۸۰، همکار علمی پژوهشکده نوآوری و برنامه‌ریزی درسی، همکار علمی دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش، عضو کارگروه علوم انسانی سند تحول بنیادین و عضو کمیسیون تعلیم و تربیت شورای عالی انقلاب فرهنگی آموزش و پرورش بوده و آثار علمی - پژوهشی متعددی دارد؛ از جمله: کتاب دو جلدی «تعلیم و تربیت اقتصادی» و «سواد مالی»، «مؤلفه‌های نرم در تلاقی اقتصاد و فرهنگ»، در جستارهای اقتصاد مقاومتی» در شش جلد، «گفتارهای عدالت اجتماعی»، «نیکوکاران نابکار» و «ثروت ملل».

در حال حاضر معاون پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع) و رئیس مرکز تحقیقات این دانشگاه است.

زنده‌یاد داوود سلطانی (۱۳۴۱)، تهران

کارشناس مدیریت صنعتی از دانشگاه آزاد اسلامی است. به‌عنوان هنرآموز به مدت سی سال در آموزش و پرورش خدمت کرده و پنج سال است که پس از بازنشستگی به تدریس اشتغال دارد. از جمله آثار وی تألیف شش عنوان کتاب با موضوع حسابداری و کاربرد رایانه است و عضویت در شورای برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های رشته حسابداری، داوری جشنواره‌های کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد در چند سال اخیر و هنرآموزان و مدیریت هنرستان از جمله فعالیت‌های اوست.

متأسفانه دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، روزهایی پس از پایان داوری گروه اقتصاد، حسابداری و بازرگانی در فقدان، این داور فرزانه، معلم پرتلاش و صدیق و دوست مهربان خود، مرحوم خلد آشیان داوود سلطانی نشست که از بارزترین مصادیق آیه شریفه "عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ" بود و بر همگان معلم اخلاق؛ او که تا آخرین لحظات عمر در سنگر مقدس مدرسه به تعلیم و تربیت دانش آموزان پرداخت. یقیناً آتش یاد و خاطره این یار سفر کرده تا جاودان در دل صاحب نظران باقی خواهد ماند.

روحش شاد و یادش گرامی باد.

بتول عطاران (۱۳۳۵)، تهران

دکترای اقتصاد از دانشگاه پونا در هندوستان است. از جمله سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش و مراکز آموزش عالی می‌توان تدریس در مراکز تربیت معلم، آموزشکده فنی و حرفه‌ای، دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه علامه طباطبایی، و همکاری با دفتر تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی را نام برد. وی عضویت در کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی گروه حسابداری و بازرگانی و سردبیری مجله رشد آموزش فنی و حرفه‌ای را در سوابق اجرایی خود دارد.

بیانیه گروه داوری اقتصاد، حسابداری و بازرگانی

عرصه اقتصاد، حسابداری و بازرگانی نقش بی‌بدیلی در بهبود اقتصاد کلان، توسعه و پیشرفت ملی و ارتقای اقتصاد در سطح بنگاه‌ها و خانواده‌ها ایفا می‌کند. از این‌رو، توجه به حوزه تعلیم و تربیت و همچنین حوزه نشر و اشاعه دانش و اطلاعات ناظر بر این عرصه از اهمیت بسزایی برخوردار است. در پانزدهمین دوره جشنواره کتاب رشد، در گروه حسابداری، بازرگانی و اقتصاد، متأسفانه تعداد کتاب‌های رسیده مورد تأیید بسیار کم بود. این امر امکان انتخاب کتاب‌های برتر و شایسته را با محدودیت مواجه ساخت. همچنین، بیشتر کتاب‌های تأیید شده از جنس کتاب‌های دانشگاهی بودند. طبیعتاً محتوای کتاب‌های کمک‌درسی، دانش‌افزایی و فعالیت باید به گونه‌ای باشد که دانش‌آموختگان را با فناوری روز رشته‌ها آشنا و به مهارت‌های لازم برای جذب در بازار کار نائل کند. همچنین، آنان را قادر سازد در فرایند آموزش مادام‌العمر، دانش و مهارت کسب شده خود را منطبق بر تغییرات فناوری در مجموعه مشاغل مشابه ارتقا دهند و به‌روز کنند.

هیئت داوران، نوآوری در محتوا و موضوعات، پاسخ‌گویی به نیاز مخاطبان، وسعت عرصه مخاطبان و توجه به ارزش‌های اسلامی را از جمله نقاط قوت کتاب‌های این دوره اعلام می‌دارد. در عین حال، قدیمی بودن برخی از منابع و محتواها، دانشگاهی بودن و تناسب نداشتن با مخاطب تعلیم و تربیت، و در مواردی تأکید بیش از حد بر بازار، نبود کتاب‌های کمک‌آموزشی به معنای واقعی و حضور کتاب‌های «حل‌المسائل» را در فهرست، از نقاط ضعف نشر کتاب‌های آموزشی و تربیتی معرفی می‌کند.

نقاط ضعف کتاب‌های این گروه را می‌توان چنین برشمرد:

۱. بازار هدف ناشران، محدوده سنی ۱۲ تا ۱۸ سال را که هدف اصلی این جشنواره است، پوشش نمی‌دهد.
 ۲. هدف اصلی ناشران پوشش دوره‌های تحصیلی دانشگاهی یا ورود به دانشگاه است که این موضوع در محدوده کتاب‌های دانش‌افزایی دانش‌آموزان، مدیران و معلمان قرار نمی‌گیرد.
 ۳. ناشران محترم با فرایند برنامه درسی، تولید کتاب‌های درسی و کمک‌درسی مؤثر، و اهداف کتاب‌های آموزش و مهارتی چندان آشنا نیستند و کماکان بر حوزه دانشی تأکید می‌ورزند.
 ۴. متأسفانه بازار نشر به تولید کتاب‌های بازاری پسند می‌پردازد؛ از جمله کتاب‌های نکته و حل‌المسائل.
 ۵. در حالی که این‌گونه کتاب‌ها تفکر و خلاقیت متربی را ضعیف می‌کنند و در نهایت از بین می‌برند.
۵. به نظر می‌رسد، اغلب کتاب‌های موجود در بازار نشر، به‌خصوص در زمینه‌های حسابداری و بازرگانی و اقتصاد هدف متناسب با نهادهای تعلیم و تربیت ندارند و عمدتاً محتوای گردآوری شده و ترجمه‌ای دارند.

به باور اعضای این گروه داوری، استفاده از فناوری‌های نوین در حوزه نشر و اشاعه دانش، متناسب با نیازهای مخاطبان حوزه تعلیم و تربیت، در کارآمدی حوزه نشر و ایفای مسئولیت‌های فرهنگی و اجتماعی آن نقش مؤثری خواهد داشت. ضمن اینکه با کاهش هزینه‌های نشر و نزدیک شدن به اقتصاد خانوارها، تعداد متقاضیان کتاب‌ها افزایش و در نتیجه بازار نشر رونق خواهند داشت. مؤلفان و ناشران با عنایت بیشتر به اسناد بالادستی آموزش و پرورش می‌توانند فضایی آکنده از تعامل دوسویه را برای ارتقای حوزه علمی و فرهنگی کشور و رونق حوزه نشر رقم بزنند.

کبری مالمیر (۱۳۴۸)، ابادان

کارشناس ارشد علوم و تحقیقات و کارشناس بازیگری و کارگردانی و عضو گروه پیش‌دبستانی «دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی» با حدود ۲۰ سال سابقه خدمت فرهنگی. ایشان که در تدوین برنامه درسی پیش‌دبستان و تولید شش حلقه فیلم آموزشی مشارکت داشته، مجری کارگاه‌های استانی برای مربیان پیش‌دبستانی و کارگاه‌های مهارت‌های زندگی و اختلالات یادگیری و تدریس «نمایش خلاق و بازی برای کودکان» را از سال ۱۳۷۷ آغاز کرده است.

علیرضا باقری جبلی (۱۳۵۱)، تهران

دانش‌آموخته مترجمی زبان انگلیسی از دانشگاه علامه طباطبایی تهران است. به مدت دو سال و نیم در مدارس تدریس کرده و در حال حاضر کتابدار دبستان «صلحا» منطقه ۴ است. در آموزشگاه‌های زبان انگلیسی نیز به صورت ترمیک به گروه سنی کودک و نوجوان تدریس کرده است. ترجمه هفت جلد کتاب کودک و نوجوان (علمی، داستان و سرگرمی)، داستان، شعر، مطالب علمی، و ترجمه و تألیف مطالب سرگرمی برای مجلات کودک و نوجوان (کیهان بچه‌ها، رشد دانش آموز، رشد نوجوان، دوچرخه و همشهری) از فعالیت‌های ایشان است. وی در ویرایش شش فرهنگ‌نامه همت گمارد که فرهنگ‌نامه دوجلدی «کلید دانش»، و فرهنگ‌نامه‌های «نوآور» و «ورزش» از جمله آن‌ها هستند. عضویت در شورای سردبیری رشد دانش‌آموز (در سال تحصیلی ۸۳ - ۸۴) و همکاری با انتشارات به‌نشر به مدت سه سال نیز از سوابق اجرایی او هستند.

طاهره خردور (۱۳۴۴)، تهران

دانش‌آموخته علوم تربیتی، ۱۴ سال سابقه تدریس در دوره ابتدایی، سرگروه گروه‌های آموزشی پایه چهارم اداره کل شهر تهران به مدت سه سال، نویسنده کتاب کودک و مدیر داخلی مجله «رشد کودک» با بیش از ۲۰ سال سابقه خدمت ادبی و مطبوعاتی. ایشان علاوه بر تألیف کتاب کار برای درس‌های فارسی، ریاضی و علوم دوره ابتدایی، بیش از ۵۰ عنوان کتاب دارد که از جمله آن‌هاست: «یه برکه یه ماهی» و «قصه میوه‌ها».

بیانیه گروه داوری بازی و سرگرمی

هر فعالیتی که کودک از روی میل و رغبت و شور و اشتیاق انجام دهد، بازی نامیده می‌شود. بازی بخشی از زندگی کودکان را تشکیل می‌دهد. آن‌ها از طریق بازی رفتارهای جدید می‌آموزند و فرصت شناخت دنیای پیرامونشان را کسب می‌کنند. بازی همچنین مهم‌ترین راه برای بیان احساسات و عواطف است. آن‌ها ضمن بازی با اطرافیان خود ارتباط برقرار می‌کنند. بسیاری از بازی‌هایی که کودکان در طول رشد انجام می‌دهند، تأثیر زیادی بر تجارب بزرگ‌سالی آن‌ها می‌گذارد. بازی می‌تواند شخصیت کودکان را بسازد و روح انسان‌دوستی، مشارکت و همکاری را در آن‌ها به وجود آورد.

در این دوره از جشنواره، داوران از میان ۱۱ عنوان کتاب بازی و سرگرمی رسیده به گروه، هیچ کتابی را نامزد دریافت جایزه معرفی نکردند. متأسفانه در این دوره نیز سهم کتاب‌های بازی و سرگرمی راه یافته به مرحله داوری کم بود.

- در بیشتر آثار مقدمه یا پیش‌گفتار روشن و مناسبی که درک درستی از محتوای کتاب را شامل شود، وجود نداشت یا اینکه در تعریف‌ها عبارتی کلیدی وجود نداشتند.
- تعدادی از بازی‌ها که از متون خارجی ترجمه شده بودند، برای کودکان ایرانی متناسب‌سازی نشده بودند و با فرهنگ جامعه ایرانی مغایرت داشتند.
- تصویرگری برخی کتاب‌ها با ارزش‌های فرهنگی و بومی متناسب نبودند.
- برخی از آثار ترجمه‌های روان نداشتند و برخی دیگر ویرایش نشده بودند.
- شرح بعضی بازی‌ها برای اجراکننده آن‌ها نامفهوم بود.
- بسیاری از بازی‌ها با گروه سنی مخاطبانشان تناسب نداشتند.
- در تعدادی از آثار فهرست منابع و مآخذ وجود نداشت. در حالی که اثر از روی منابع خارجی کپی شده بود، نامی از منابع نیامده بود.

پیشنهادهای

- توجه بیشتر مؤلفان و ناشران به تألیف کتاب‌های بازی و سرگرمی؛
- اهتمام به چاپ و انتشار کتاب‌های بازی و سرگرمی ترجمه‌ای که بومی‌سازی شده باشند؛
- توجه به ذکر منابع استفاده شده از آثار.

سید محمد دلبری (۱۳۵۴)، سبزوار

دکترای الهیات (علوم قرآن و حدیث) است. آموزگار و دبیر مدارس، رئیس گروه «قرآن و معارف دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی» و حدود ۲۶ سال در آموزش و پرورش بوده است. از مؤلفان «کتاب دین و زندگی ۳» بوده و خود کتابی تحلیلی در مورد «داستان زندگی حضرت ابراهیم» با رویکرد تربیتی قرآن دارد.

فاطمه رضانی (۱۳۴۴)، تهران

دکترای تعلیم و تربیت اسلامی دارد. سی سال در همه دوره‌های تحصیلی در آموزش و پرورش خدمت کرده است. با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان برنامه و بودجه، و سازمان صداوسیما نیز همکاری کرده است. از جمله آن‌ها می‌توان به تدریس، عضویت در شورای برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی دوره ابتدایی، مشارکت در ساخت فیلم و نرم‌افزار چند رسانه‌ای آموزشی (ویژه معلمان ابتدایی)، عضویت در گروه داوران جشنواره کتاب رشد و جشنواره تصویرگری کتاب‌های درسی و معاونت برنامه‌ریزی دوره ابتدایی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی اشاره کرد. از جمله مقاله‌های وی «آموزش اخلاق در برنامه جدید تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی هدیه‌های آسمان»، رویکرد نوین تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی و دیدگاه برنامه جدید تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی در مورد یادگیری هستند.

یاسین شکرانی (۱۳۶۰)، سنقر

دانشجوی دکترای فلسفه اسلامی دانشگاه قم است. عضویت در شورای برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های هدیه‌های آسمان، پیام‌های آسمان و دین و زندگی از سال ۱۳۸۸ تاکنون از سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش است. از مؤلفان کتاب‌های «ملاصدرا»، «ارزش دانش»، «آفاق تمدنی انقلاب اسلامی» و «زندگی و ابعاد شخصیت امام صادق (ع)» است. از دیگر آثار او تألیف کتاب‌های درسی «هدیه‌های آسمان» پایه ششم، «پیام‌های آسمان» پایه نهم و «دین و زندگی» پایه دهم و یازدهم است و کتاب دین رشد، نوشته یوحنا قمیر را ترجمه کرده است.

بیانیه گروه داوری تعلیم و تربیت دینی

تعلیم و تربیت دینی به معنای عمیق و گسترده آن، مهم‌ترین هدف نظام اسلامی و به‌طور اخص نظام آموزشی رسمی و غیررسمی کشور اسلامی است. بر همین اساس، کتاب‌های آموزشی، کمک‌آموزشی و کمک‌درسی باید بستری برای تقویت اندیشه، ایمان و عمل دینی و برنامه‌ریزی برای دستیابی به معرفت نسبت به برنامه جامع تربیتی اسلام را فراهم کنند تا مخاطبان این توانایی را به دست آورند که در زندگی فردی و اجتماعی خود، خدا را محور قرار دهند، به شکل فعال در جامعه اسلامی حضور یابند، آن را به سوی آرمان‌های اسلامی سوق دهند و در برابر آسیب‌های اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی ایستادگی کنند.

با وجود تلاش‌های سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، آنچه در این دوره از داوری جشنواره کتاب رشد در حوزه تعلیم و تربیت دینی شاهد هستیم، تکرار ملال‌آور اشکالاتی است که در دوره‌های قبل وجود داشتند که در رأس آن‌ها، کم بودن تعداد آثاری است که به جشنواره ارسال شده‌اند. این در حالی است که هر ساله در این حوزه، تولیدات بسیار زیادی وارد بازار نشر می‌شوند، اما فرایند مناسبی برای شناسایی این آثار و هدایت آن‌ها به سوی جشنواره وجود ندارد. از این رو، بسیاری از ناشران و مؤلفان اساساً از این جشنواره اطلاعی ندارند و در صورت اطلاع هم احتمالاً انگیزه‌ای برای شرکت در آن ندارند. اشکال مهم دیگر آثار ارسالی این است که آثار، در حالی که باید علاوه بر اتقان علمی و تناسب با نیازهای مخاطبان و ویژگی‌های انحصاری آنان، با کتاب‌های درسی متناسب و در خدمت توسعه، تثبیت و تعمیق مفاهیم آن‌ها باشند و با استفاده از شیوه‌های جدید در ارائه محتوا، به تمام حیطه‌های مورد نیاز از جمله کتاب‌های مرجع، ارزشیابی، کمک‌درسی و کمک‌آموزشی توجه کنند، صرفاً براساس سلیقه شخصی مؤلفان نوشته می‌شود و هیچ برنامه‌ای نیز برای هدایت آن‌ها به سمت اهداف برنامه درسی وجود ندارد.

در عین حال، در این جشنواره شاهد آثار بسیار خوبی نیز بودیم. این آثار از ویژگی‌هایی نظیر حرکت برای مفهوم‌سازی در ذهن مخاطب، انطباق با زندگی روزمره، بهره‌گیری از عنوان‌ها و گزاره‌هایی گویا، تعاملی بودن و کاربردی بودن برخوردار بودند. امید است با همت دست‌اندرکاران این جشنواره، در آینده نه‌چندان دور شاهد رونق کتاب‌های شایسته‌تر در این حوزه باشیم.

میتریا دانشور (۱۳۴۲)، تهران

دکترای برنامه‌ریزی آموزشی از راه دور دارد و دارای ۳۳ سال سابقه تدریس، تحقیق، برنامه‌ریزی و تألیف، رئیس گروه تفکر و پژوهش و آداب و مهارت‌های زندگی دفتر تألیف کتاب‌های درسی دوره ابتدایی و متوسطه نظری است و تجربه تولید حدود ۱۶ عنوان برنامه و کتاب درسی، مدیریت یا مشارکت در انجام بیش از ۳۰ پروژه پژوهشی، نظارت بر انجام ۱۱ پروژه تألیف و پژوهش و نگارش بیش از ۲۵ مقاله علمی و پژوهشی را در کارنامه سوابق علمی - پژوهشی و مروری خود دارد.

محمدحسن حسینی (۱۳۴۸)، تهران

مهندس متالوژی از دانشگاه شهید باهنر کرمان است. از سوابق علمی او می‌توان مدیریت دانش و توسعه یادگیری، مدیریت گروه استان در گروه پژوهشی آسمان دانشگاه صنعتی شریف، تحقیق و مربیگری دوره‌های تفکر و یادگیری برای بچه‌ها، دبیری علمی مجموعه ده جلدی قصه‌های تفکر برای کودکان انتشارات مدرسه، مشاوره علمی قصه‌های تفکر و یادگیری و نشر قصه‌های فکری در مجله رشد کودک را نام برد.

احمد غلامحسینی (۱۳۳۷)، تهران

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی از دانشگاه تربیت‌معلم است. از جمله سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش می‌توان به تدریس در تمام دوره‌های تحصیلی و مراکز تربیت‌معلم، راهنمای تعلیماتی دوره ابتدایی و مدیریت مدرسه راهنمایی، کارشناس گروه ابتدایی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف، کارشناس مسئول گروه تربیت‌معلم و کارشناس پاره‌وقت گروه تفکر و پژوهش اشاره کرد.

علاوه بر این، هدایت و مشارکت برنامه‌های درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد تربیت‌معلم، همکاری در تألیف کتاب‌های درسی تفکر و پژوهش، تفکر و سبک زندگی هفتم و هشتم، همکاری در تولید برنامه درسی ملی کمیسیون محتوا، نظارت بر تولید راهنمای معلم کتاب‌های درسی ریاضی و علوم تجربی و همکاری در تألیف کتاب راهنمای معلم و تفکر و پژوهش، تفکر و سبک زندگی دوره‌های هفتم و هشتم را در سوابق علمی - پژوهشی خود دارد. از وی تاکنون مقاله‌هایی در مجله جوانه به چاپ رسیده است.

بیانیه گروه داوری تفکر و پژوهش

برای اینکه کودکان و نوجوانان خوب تربیت شوند و در زندگی خود و دیگران افراد مفید و مؤثری باشند، باید به تفکر منطقی، خلاق، نقاد، سیستمی و بینش علمی مجهز شوند. این مهم تنها در سایه انتقال اطلاعات به ذهن آنان اتفاق نمی‌افتد، بلکه حاصل روش‌هایی است که طی آن کودکان گفتمان، پرسشگری، فکر کردن و یادگیری را نیز تجربه می‌کنند و در حل مسائل زندگی به کار می‌برند. تولید کتاب‌های کمک‌آموزشی و تربیتی، فرصتی برای پاسخ‌گویی به این نیاز جامعه است. برگزاری جشنواره کتاب رشد فرصتی است ارزشمند برای شناسایی و معرفی تولیدات فاخر، و هدایت مؤلفان و ناشران علاقه‌مند به حوزه پرورش تفکر.

در این دوره از جشنواره، گروه داوری تفکر و پژوهش ۱۵ عنوان کتاب را بررسی کردند. چهار عنوان کتاب‌ها به دانش‌افزایی مربیان، نه عنوان به کتاب راهنمای معلم و مربی برای پرورش تفکر و دو عنوان به معرفی یکی از ابزارهای تفکر برای عموم اختصاص داشتند. به منظور افزایش اعتبار نتایج داوری، سه داور، به‌طور جداگانه کلیه کتاب‌ها را براساس معیارهای مورد نظر ارزیابی کردند. در جلسه نهایی، کتاب‌های برگزیده براساس میانگین نظرات و اجماع داوران، از منظر قابلیت کتاب در ایجاد موقعیت‌های یادگیری مؤثر، تعیین و به دبیرخانه جشنواره معرفی شدند.

از نکات قابل توجه در کتاب‌های این دوره، توجه بیشتر به «طراحی موقعیت‌های مؤثر پرورش تفکر» و «تولید محتوای کاربردی» و «ارائه راهکارهایی به مربیان و معلمان» است.

کم‌توجهی به پرورش تفکر خلاق و نظام‌دار، نبود تمرکز بر مسائل زندگی واقعی کودکان و نوجوانان، و کم‌توجهی به تولید کتاب برای نیازها و سطوح سنی متفاوت دانش‌آموزان و اولیا، از نقاط ضعف کتاب‌های این دوره بوده است.

در نهایت، راهکارهای اجرایی زیر به تولیدکنندگان پیشنهاد می‌شوند:

- تولید محتوای مناسب برای تبیین مبانی نظری برنامه پرورش تفکر در دوره‌ها و گروه‌های متفاوت سنی، به دور از پیچیدگی و اطناب ملال‌آور یا ایجاز مخف؛
- تولید کتاب‌هایی برای پرورش تفکر خلاق، تفکر سیستمی، سواد اطلاعاتی و سواد رسانه‌ای؛
- توجه بیشتر به تولید محتوای داخلی به جای ترجمه؛
- توجه به اصل تنوع در طراحی موقعیت‌های مؤثر یادگیری، با استفاده از مسائل زندگی واقعی کودکان و نوجوانان ایرانی؛
- توجه به مؤلفه‌های ایجاد نشاط و سرزندگی در طراحی فعالیت‌ها؛
- توجه بیشتر به اصول زیبایی‌شناسی و تصویرگری کتاب‌ها (متناسب با ارزش‌های فرهنگی و بومی)؛
- توجه ویژه به تصویرگری و کیفیت جلد کتاب‌ها؛
- ذکر منابع و مآخذ، و آوردن واژه‌نامه‌ها و نمایه در کتاب‌ها، با رعایت اصول و استانداردهای لازم.

سپیده چمن‌آرا (۱۳۵۰)

دانشجوی دکترای ریاضی با گرایش آموزش ریاضی است. از جمله سوابق خدمت او عبارت‌اند از: دبیری ریاضی دبیرستان‌های تهران، مسئول گروه ریاضی دوره‌های ابتدایی و متوسطه ۱، مدرس دوره‌های ضمن خدمت، سردبیری «رشد آموزش ریاضی برهان متوسطه ۱».

وی بیش از ۲۶ سال سابقه خدمت در عرصه آموزش ریاضی دارد و آثاری از جمله کتاب درسی «هندسه تحلیلی و جبر خطی» تألیف کرده و مقالاتی نیز در کنفرانس‌های «آموزش ریاضی ایران» و «روانشناسی آموزش ریاضی ایران» ارائه داده است.

سیرین قلی‌زاده (۱۳۴۱) شمیران

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی آموزشی است. از سوابق خدمت او در آموزش و پرورش می‌توان سرگروه آموزش ابتدایی در منطقه و وزارت آموزش و پرورش، مدرس کشوری کتاب‌های فارسی جدیدالتألیف و مدرس کشوری ریاضی پایه‌های ابتدایی - گروه ارزشیابی توصیفی اشاره کرد. در سوابق علمی و پژوهشی وی می‌توان به تألیف ۵۰ عنوان کتاب با موضوع‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی و کتاب‌های ریاضی راهنمای والدین در سال‌های اول تا سوم ابتدایی اشاره کرد.

سعید کفایتی (۱۳۴۸)، تهران

کارشناس ارشد آموزش زبان آلمانی و کارشناس آموزش ابتدایی است. در دوره‌های متفاوت تحصیلی تا دانشگاه و آموزش ضمن خدمت معلمان سابقه تدریس دارد. در مدارسی از جمله مجتمع بین‌الملل، مدرسه کوه‌ای‌ها و مدارس شهر باکو کار کرده و در آلمان نیز دوره آموزش خلاق را طی کرده است. ضمن همکاری با مجلات رشد (از سال ۱۳۷۹)، در تألیف کتاب‌های درسی همکاری دارد و خود نیز مؤلف چند جلد کتاب کمک‌درسی است.

علاوه بر این، در یک مجموعه تلویزیونی به‌عنوان محقق و در بخش راهنمایی و رانندگی کشور به‌عنوان مشاور حضور داشته است.

بیانیه گروه داوری چند موضوعی

کتاب‌های کمک‌آموزشی چندموضوعی بستر مناسبی برای تألیف نوآورانه و بکر آموزشی هستند؛ و این موقعیت در کتاب‌هایی که جدا از هم تألیف و منتشر می‌شوند، وجود ندارد. در رویکردها و نگاه‌های جدید آموزشی به مهارت‌های مختلف در کنار یکدیگر توجه می‌کنند و بر تلفیق موضوعات و مهارت‌های حوزه‌های گوناگون با یکدیگر تأکید می‌شود همان‌طور که این امر در برنامه درسی ملی نیز قرار گرفته است. در کتاب‌های چندموضوعی به خوبی می‌توان فعالیت‌های آموزشی مناسب و غنی را که با نگاه تلفیقی تدوین و تألیف شده باشند، مطرح کرد.

متأسفانه در حال حاضر چنین نگاهی در تألیفات این گروه به چشم نمی‌خورد و از بازار نشر این کتاب‌ها، تنها هشت کتاب به مرحله داوری پانزدهمین جشنواره کتاب رشد راه یافتند. این محدودیت تعداد نشان می‌دهد کتاب‌های منتشر شده در این حوزه، غالباً برای استفاده دانش‌آموزان و معلمان مناسب نیستند. در میان هشت کتاب حاضر نیز، با وجود برخی جنبه‌های نسبتاً مثبت و امیدوارکننده، نقاط ضعف قابل تأملی به چشم می‌خورد.

درواقع، بیشتر این کتاب‌ها چند کتاب کاملاً مجزا هستند که در یک مجلد به یکدیگر ملحق شده‌اند. به همین دلیل، برای کاستن از حجم کتاب، مطالب آموزشی به شکل مناسب و کامل نوشته نشده و در نتیجه نیازهای واقعی دانش‌آموزان و معلمان پاسخ نگرفته‌اند. در اغلب آن‌ها به سؤالات کتاب‌های درسی پاسخ داده شده است. به عبارت دیگر، کتاب‌های حل‌المسائل قدیم شکل جدیدی به خود گرفته‌اند؛ رویکردی که با تأکید روحیه جست‌وجوگری در برنامه درسی منافات دارد. حجیم بودن، ضعف گرافیکی، تکرار عبارات، محتوای غیرتخصصی، اشکالات علمی و آموزشی، فقدان روش‌های آموزش نوین یا درس‌نامه‌هایی با ایده‌های جدید و متناسب با برنامه درسی ملی و کتاب‌های درسی، از دیگر نقاط ضعف بارز کتاب‌های موجود هستند.

با این حال به نظر می‌رسد نویسندگان و ناشران برای دستیابی به یکی از اهداف مهم تولیدات آموزشی، یعنی علاقه‌مندتر کردن دانش‌آموزان به شیوه‌های متفاوت، تلاش‌هایی کرده‌اند، ولی متأسفانه این تلاش‌ها چندان موفق نبوده‌اند. همچنین، در بعضی از این منابع ایده‌هایی برای کمک به معلمان در تدریس به چشم می‌خورند که به کیفیت بهتر نیاز دارند.

گروه داوری کتاب‌های چندموضوعی، برای بهبود کیفیت کتاب‌های این حوزه، پیشنهاد می‌دهد به ویرایش علمی محتوا، گرافیک‌کار، نمونه‌خوانی محتوا و اصلاح اشکالات ناشی از امور فنی در تولیدات توجه کافی شود. همچنین، ناشران و مؤلفان برای کتاب‌های خود هدف آموزشی مشخصی هم‌سو با برنامه درسی ملی تعیین کنند و ناشران، تألیفات مؤلفان غیرمتخصص را چاپ نکنند. در خاتمه، مجدداً تأکید می‌کنیم، شایسته است در کتاب‌های چندموضوعی، به جای کنار هم چسباندن چند کتاب مجزا، به رویکردهای تلفیقی و کاربردی توجه شود.

ناصر نادری، (۱۳۴۶)، تهران

کارشناس ارشد فلسفه و حکمت اسلامی است. تاکنون به مدت ۳۳ سال به‌عنوان معلم، مربی، کارشناس، مدیر واحد کتاب و معاون مجلات رشد به آموزش و پرورش خدمت کرده است. بعضی سوابق علمی پژوهشی او عبارت‌اند از: دبیری و داوری جشنواره‌های ملی (شهید حبیب غنی‌پور، کانون پرورش فکری، کتاب سال و رضوی)، عضویت در شورای نویسندگان مسجد جوادالائمه(ع)، انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، انجمن قلم ایران، همکاری با مطبوعات (از سال ۵۹ تاکنون)، سردبیری مجلات رشد جوان، سال‌نامه رشد و عضویت در شورای سردبیری مجلات دانش‌آموزی رشد. بعضی سوابق اجرایی وی نیز عبارت‌اند از: معاونت مجلات رشد، مدیریت کتاب رشد، مشاوره طرح‌های فرهنگی - ادبی یا برخی ناشران معتبر، مدیریت هماهنگی گروه‌های تولید محتوای انتشارات مدرسه و دبیری گروه معارف و قرآن و انتشارات مدرسه.

جعفر توژنده‌جانی (۱۳۴۱)

دانش‌آموخته رشته اتوماتیک هنرستان اقبال لاهوری کرمان (۱۳۶۰) و عضو هیئت مدیره انجمن نویسندگان کودک و نوجوان است. وی به مدت هفت سال با مجلات رشد همکاری کرده است. از این نویسنده داستان‌های کودک و نوجوان تاکنون کتاب‌های داستان مقدماتی از جمله «میهمانی دیوها»، «کرمی که هیولا شد»، «افسون زنگ»، و «بهشت گمشده بابام» به چاپ رسیده‌اند.

مرجان فولادوند

دکترای ادبیات دارد و نویسنده و پژوهشگر است. طراح و سردبیر مجله همشهری بچه‌ها به مدت چهار سال بوده و هشت کتاب در رده سنی کودکان و نوجوانان از او به چاپ رسیده است. دو مجموعه داستان نیز برای بزرگسالان تولید کرده و چندین مقاله و مصاحبه در موضوعات تخصصی ادبیات داشته است.

ترجمه کتاب‌های طوطی و بازرگان وی در فهرست برگزیدگان کتابخانه بین‌المللی کودک مونیخ قرار گرفته و از چندین جشنواره کشوری نیز جایزه دریافت نموده است. از سوابق اجرایی ایشان داوری کتاب سال دفاع مقدس در بخش زندگی‌نامه داستانی (سال ۸۶)، سرداوری جشنواره ربع قرن دفاع مقدس در بخش خاطرات (سال ۸۷)، داوری جشنواره کتاب رشد بخش کودک و نوجوان (سال ۹۴) و داوری و سرداوری سه دوره جشنواره کتاب کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان است.

بیانیه گروه داوری داستان - آموزش ابتدایی

داستان همزاد آدمی است و میل به نقل رخداد‌های زندگی، چه تلخ و چه شیرین، همواره در او تجلی کرده است. با وجود تحولات فناورانه، انسان امروز همچنان به داستان نیاز دارد و علاوه بر دغدغه بیان دیدگاه و رهیافت‌های خود از هستی و زندگی، در التذاذ زبانی و لذت‌های خیالی، به غنای وجود خود افزوده است.

داستان از بهترین و شیواترین شیوه‌های بیانی است و در مسیر پویایی زندگی انسان، در لطایف عاطفی و احساس و ظرایف ذهنی و اندیشه‌ای، عنصری تأمل‌آفرین محسوب می‌شود. ارسال ۸۷۹ اثر از مجموع ۶۷ ناشر در بخش ادبیات داستانی کودک در سال ۱۳۹۵ به جشنواره کتاب رشد، گویای توجه جدی ناشران و پدیدآورندگان، به این گونه ادبی جذاب است. البته در این میان برخی ناشران با نگاه تخصصی و اصلاح ساختار خود و تشکیل شورای کارشناسی داستان در انتخاب موضوع (سوژه)، تولید آثار ارزشمند ادبی و رعایت بخش‌های ادبی و تکنیک‌های داستان‌نویسی، درون‌مایه‌های تامل‌آفرین، اصول کتاب‌سازی خلاق و جذاب، حساسیت‌های پرورشی و زبانی، موفق‌تر بوده‌اند.

نقاط قوت

- ورود نویسندگان و مترجمان جدید و خلق فضای نو
- توجه به اصول کتاب‌سازی حرفه‌ای (کاغذ سبک و تصویرسازی)
- توجه به موضوعات خاص و غیربازاری در بخش ترجمه بین ناشران خصوصی
- توجه ویژه به «رمان کودک»

نقاط قوت

- ضعف ساختاری و قصه‌پردازی در برخی آثار تألیفی
- غلبه آثار فانتزی نسبت به آثار واقع‌گرایانه (رئالیستی) و بیگانگی با مسائل کودکان امروز جامعه
- ضعف زبان و فارسی‌نویسی در آثار و بیگانگی با ادبیات کهن فارسی
- ضعف کتاب‌سازی و نبود خلاقیت در شکل ارائه محتوا و چاپ
- توجه نشدن به کودکان دارای نیازهای خاص
- بی‌توجهی به دنیای کودکان در فضای مدارس
- ضعف و پرورش و توجه نکردن به نقش ویرایش در فرایند کتاب‌سازی

پیشنهادها

- تشکیل شورای تخصصی داستان در ساختار تشکیلاتی ناشران
- توجه به ویرایش و استفاده از ویرایش روان حرفه‌ای
- توجه پدیدآورندگان به ذخایر ارزشمند ادبیات کهن فارسی
- توجه به نیازسنجی از مخاطبان (کودکان) و پرداختن به دغدغه‌های امروزی آنان
- با امید و آرزوی روزهای بهتر برای ادبیات داستانی در ایران و رونق و ترویج فرهنگ مطالعه در بین کودکان

حبیب یوسفزاده (۱۳۴۴)، تهران

کارشناس ارشد مترجمی زبان انگلیسی و ناظر محتوایی مجلات رشد است. سال‌ها مدیر داخلی مجله «رشد نوجوان» پس از آن سردبیر آن مجله و سپس سردبیر مجله رشد معلم بوده است. جشنواره‌های متعدد فرهنگی، از جمله «جشنواره انتخاب کتاب سال شهید حبیب غنی‌پور» را داوری کرده است. از جمله تألیفات او می‌توان به زندگی‌نامه تنی چند از بزرگان از جمله «علی‌اکبر صنعتی» و «شهید باکری» اشاره کرد. آثار معروفی از جمله رمان «بی‌خانمان» اثر هکتور مالو را نیز ترجمه کرده است. در چهار دوره برگزیده جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان سال (۷۷ - ۸۹ - ۹۱ - ۹۳) در رشته گزارش نویسی و در یک دوره برگزیده «جشنواره کتاب معلمان مؤلف» سال ۱۳۸۱ بوده است.

محمد مهدوی شجاعی (۱۳۴۳)، سلماس

کارشناس علوم تربیتی است و به‌عنوان دبیر زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه ۳۳ سال سابقه تدریس دارد. مسئول بخش داستان کیهان بچه‌ها و مدارس کلاس‌های داستان‌نویسی است. وی داوری چند دوره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد را بر عهده داشته است.

محمدعلی قربانی (۱۳۵۰)، شهریار

کارشناس ارشد مترجمی زبان انگلیسی از شهرضا است. از جمله سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش می‌توان به «سردبیری مجله رشد جوان» و «عضویت شورای کارشناسی مجله رشد نوجوان، رشد معلم و رشد برهان متوسطه، و دبیری طرح «دیجیتال کردن نشریات رشد» اشاره کرد.

برگزیده مسابقه بهترین مترجم کشور توسط دفتر مطالعات ادبیات داستانی و برنده جایزه بهترین تیتراژ در جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان در سال ۹۴ است. داوری پنج دوره جشنواره کتاب نماز، شش دوره جشنواره شهید غنی‌پور، پنج دوره جشنواره بنیاد حفظ آثار و یک دوره جشنواره یوسف را در کارنامه سوابق علمی - پژوهشی خود دارد. از مهم‌ترین تألیفات او «معلم روشنائی»، ۳۸ خطای رایج داستان‌نویسان، آخرین رویای یوسف و سردار خطیب» را می‌توان نام برد. از سوابق اجرایی او مدیریت روابط عمومی شرکت سداد ماشین (۱۰ سال)، کارشناس داستان انتشارات مدرسه، کارشناس انتشارات بنیاد شهید به مدت پنج سال و مدیریت پروژه پایش آثار داستانی بنیاد ادبیات داستانی است.

بیانیه گروه دآوری داستان آموزش متوسطه

در دنیای امروز صاحب نظران هر روز بیش از پیش در این باور راسخ تر می‌شوند که قصه و داستان می‌تواند احساسات و عواطف مخاطبان را جهت دهد.

داستان‌های خوب می‌توانند برای مخاطب و بویژه کودکان نقش «شبییه‌ساز زندگی» را ایفا کنند. نکته مهم این است که تأثیر داستان بر مخاطب از خردسالی به بزرگسالی رفته رفته کمتر می‌شود و طلایی ترین فرصت تأثیر گذاری، دوران خردسالی است. سوء تغذیه فرهنگی که امروز از آن می‌نالیم، تا حد زیادی سر از جاده‌های پرپیچ و خم زندگی درمی‌آوریم و بیشتر از آنکه به مقصد برسیم، خیرساز می‌شویم!

خلاصه اینکه، یک ملت با هویت تا زمانی به حیات خود ادامه می‌دهد که بتواند ارزش‌های متعالی خود را در فرزندانش تداوم ببخشد و برای چنین استمراری هیچ چیز با داستان‌های شورانگیز که بر روح و جان مخاطب رسوخ نماید، برابری نمی‌کند.

در این گروه تعداد ۵۴ عنوان آثار داستانی اعم از تألیف و ترجمه و بزرگسال و نوجوان مورد بررسی قرار گرفتند. لازم به ذکر است که آثار داستانی رسیده به دفتر سامان‌دهی کتاب‌های آموزشی طی ماه‌های گذشته توسط کارشناسان این دفتر ارزیابی شده بودند و این ۵۴ عنوان در واقع آثار دارای حدنصاب کیفی برای ورود به چرخه دآوری بوده‌اند. این گروه بعد از بررسی اولیه و کنار گذاشتن آثاری که در سال‌های گذشته چاپ شده بودند و برخی ناشران در چاپ‌های جدید به عنوان «چاپ نخست» معرفی کرده بودند، با توجه به معیارهای مندرج در فرم دآوری، تعداد هشت کتاب را قابل بررسی در دور نهایی دانست و از میان آنان چهار اثر را به عنوان نامزد دریافت جایزه معرفی نمود.

۱. متأسفانه غلبه آثار ترجمه بویژه در بخش نوجوان نگران کننده است. به طوری که قریب به ۷۵٪ آثار را شامل می‌شود. آن‌هم ترجمه‌هایی که در گزینش آن‌ها نگاه تجاری حاکم بوده و به ندرت آثاری یافت می‌شوند که از نظر تأثیر گذاری با رسالتی که برای داستان تعریف شده، همخوانی داشته باشند. این داستان‌های غالباً کم‌مایه گاهی چنان وابسته به بافتار (context) فرهنگ مبدأ هستند که جز اتلاف وقت و سردرگمی ثمری ندارند. کثیری از این آثار که خشونت و سحر و جادو را برای جذب مخاطب چاشنی خود کرده‌اند، به هیج وجه درخور جامعه‌ای که به دنبال هویت ایرانی و اسلامی است، نیستند. تأثیر این فرآورده‌های خوش طعم و بدون ارزش غذایی گاه تاحدی است که عده‌ای از نویسندگان بومی را نیز به گرت‌برداری فرمی و محتوایی از آنان سوق داده و منجر به خلق آثاری «خارجی‌زده» شده است. به طوری که می‌توان گفت با پدیده «استحاله مؤلف» روبه‌رو هستیم.

۲. در آثار تألیفی، بسیاری از سوژه‌ها تحت تأثیر نوستالژی نویسندگان هستند و کمتر داستانی یافت می‌شود که پیرنگ آن‌ها برآمده از نیازها و مسائل مخاطب امروز باشد و با روحيات و زبان وی تجانس داشته باشد.

۳. در بازنویسی‌های متون کهن و روایات دینی، کهنگی زبان و کم‌رنگ بودن تکنیک‌های داستان پردازی از جذابیت آثار کاسته است که به نوبه خود می‌تواند اثر گذاری آن‌ها را تحت الشعاع قرار دهد.

از جمله نقاط قوت آثار تألیفی که البته تعدادشان بسیار کم بوده و مصداق بارز آن‌ها نامزدهای این دوره هستند، عبارتند از:

- توجه به ارزش‌ها و فرهنگ بومی و آموزه‌های اخلاقی،
- درونمایه تأثیر گذار و بهره‌مندی از عناصر داستانی متناسب با سن مخاطبان،
- نوآوری در کشف سوژه،
- گرایش به معنی‌گرایی در خلق جهان داستان.

۱. گاهی مشاهده می‌شود چندین ترجمه از یک اثر به بازار کتاب راه یافته است که تشخیص سطح کیفی آن‌ها برای مخاطب چندان ساده نیست. این امر به دلیل اشباع بازار نه‌چندان پررونق کتاب، علاوه بر سردرگمی مخاطب، ممکن است موجب زیان مادی برای ناشران محترم شود. لذا پیشنهاد می‌شود قبل از گزینش یک اثر برای ترجمه، سوابق آن در بازار نشر کتاب بررسی شود.

۲. گروه دآوری در حین ارزیابی کتاب‌ها متوجه گردید برخی آثار مطرح از سوی ناشران به دبیرخانه جشنواره ارسال نشده‌اند. لذا پیشنهاد می‌شود لااقل فهرست نامزدهای جشنواره‌های مهم ادبی همچون جایزه جلال یا جشنواره شهید حبیب غنی‌پور تهیه و از طریق تماس با ناشران آن‌ها، تهیه و در چرخه دآوری گنجانده شوند.

۳. پیشنهاد می‌شود در دوره‌های آتی، برای بررسی آثار ترجمه شیوه‌نامه‌ای مجزا تهیه شود و به‌طور مثال صراحتاً مشخص گردد که جشنواره کدام یک از عوامل را ارزش گذاری می‌نماید؛ نویسنده، مترجم یا ناشر؟ و در صورتی که کیفیت ترجمه مدنظر باشد، امکان تطبیق اثر با ترجمه آن فراهم گردد. یا مثلاً تاریخ چاپ اصل اثر مدنظر است یا تاریخ ترجمه آن.

۴. در خاتمه پیشنهاد می‌شود، فهرستی از دلایل عدم پذیرش آثار توسط کارشناسان دفتر سامان‌دهی تهیه و در اختیار ناشران محترم قرار گیرد تا در فرایند نشر آثار آتی مدنظر قرار دهند. از آنجا که اصل همدلی ایجاب می‌کند همگی خود را نشسته در یک کشتی بدانیم، تمام سعی کارشناسان دفتر سامان‌دهی این است که با تأکید بر نقاط قوت آثار و ارائه بازخورد در خصوص ضعف‌ها، ناشران محترم را در نشر آثار مفیدتر و جذاب‌تر یاری نمایند.

محمد رضا شکرریز (۱۳۵۶)، شیراز

کارشناس ارشد مهندسی فناوری اطلاعات از دانشگاه شیراز و دانشجوی دکتری مدیریت فناوری اطلاعات است. به مدت ۲۰ سال در پست‌های هنرآموزی هنرستان‌های شهرستان‌های تهران، مدیریت هنرستان فنی‌وحرفه‌ای، و کارشناس تألیف کتاب‌های فنی‌وحرفه‌ای دفتر تألیف سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی خدمت کرده است و در سال ۹۰ به‌عنوان معلم نمونه منطقه انتخاب شده است.

از سوابق علمی و پژوهشی او می‌توان به تدریس در دانشگاه‌های فنی‌وحرفه‌ای و علمی و کاربردی، نظارت بر پروژه آموزش مجازی تجارت الکترونیکی، نظارت محتوایی شش عنوان نرم‌افزار آموزشی، داوری جشنواره تولیدات محتوای الکترونیکی، جشنواره رسانه‌های دیجیتال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نهمین و یازدهمین جشنواره کتاب رشد، جشنواره جوان خوارزمی و نیز عضویت در شورای رایانه دفتر تألیف نظری، کمیسیون تخصصی رشته کامپیوتر و کمیته راهبردی نظام جدید آموزشی اشاره کرد. تاکنون شش عنوان کتاب در قالب کتاب درسی و چهار عنوان مقاله در مجله رشد به چاپ رسانده است.

مریم آزادی (۱۳۵۷)، تهران

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد رودهن و کارشناس نرم‌افزار کامپیوتر است. از مهم‌ترین سوابق اجرایی وی می‌توان به ۱۰ سال همکاری با حوزه فناوری اطلاعات منطقه ۶ تهران و یک سال همکاری در حوزه امور مالی و حسابداری و نیز همکاری با دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی (از سال ۸۲ تاکنون) به‌عنوان ارزیاب محصولات غیرمکتوب در حیطه رایانه از نظر محتوایی و ارزیابی فنی و همکاری با بخش مکتوب و نیز داوری دو دوره جشنواره جوان خوارزمی در سطح منطقه و داوری وبلاگ‌ها در پرسش مهر دانش‌آموزی اشاره کرد. «تحقیق در خصوص هوشمندسازی مدارس شهر تهران» در سال ۹۲ نیز از فعالیت‌های او محسوب می‌شود.

زهرا سلیمی‌زاده (۱۳۵۹)، اسلام‌آباد غرب

دانشجوی کارشناس ارشد مهندسی کامپیوتر (هوش مصنوعی و رباتیک) است. از سوابق او در آموزش و پرورش می‌توان به تدریس در آموزشکده فنی و هنرستان‌های فنی و کاردانش، سرپرستی بخش هنرستان، کارشناس گروه‌های آموزشی و تکنولوژی منطقه هفت، داوری جشنواره‌های خوارزمی، تولید محتوای الکترونیکی و تدریس در دوره‌های ضمن خدمت اشاره کرد.

آثار متعددی دارد، از جمله: طراحی صفحات وب مقدماتی؛ طراحی صفحات وب پیشرفته؛ سیستم عامل مقدماتی؛ سیستم عامل پیشرفته (انتشارات دیباگران)؛ «بسته‌های نرم‌افزاری، جلد‌های اول و دوم»، انتشارات گویش نو.

بیانیه گروه داوری رایانه

با اینکه علوم رایانه نسبت به سایر علوم عمر کمی دارد، توانسته است در عصر اطلاعات به عنوان زیرساخت سایر شاخه‌های علمی به کار گرفته شود. به همین دلیل، پیشرفت در اکثر حوزه‌ها، تجهیز به علم رایانه را می‌طلبد.

بدون شک چاپ کتاب‌های مناسب در این حوزه می‌تواند تسهیل‌گر آموزش مخاطبان باشد. گروه داوری رایانه از بین شش کتاب راه یافته به مرحله پایانی، با انتخاب یک کتاب برگزیده، فرایند داوری را به پایان رساند.

رویکرد داوران در انتخاب کتاب‌های مذکور، روان بودن شیوه آموزش، تسهیل فرایند یاددهی - یادگیری، توجه به نیازهای مخاطب شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش، و همچنین به روز بودن محتوا بوده است.

پیشنهادها

بدیهی است، وجود کتاب‌های مناسب در این زمینه می‌تواند علاوه بر رشد مخاطب، به غنای کتاب‌نامه‌های رشد، جشنواره‌های کتاب‌نامه‌های آموزشی و در نتیجه کتابخانه‌های مدارس بیفزاید. امید است ناشران، مؤلفان و سایر دست‌اندرکاران حوزه نشر با ثبت و ارسال کتاب‌های خود در سامانه رشد، گام مهمی در پیشبرد اهداف آموزشی بردارند.

عزت‌الله فولادی (۱۳۴۸)، خرم‌آباد

دکترای تخصصی مشاوره در مرحله دفاع از رساله است و مشاور شورای عالی آموزش و پرورش می‌باشد. از سی سال سابقه کار حدود ۲۰ سال آن را در حوزه ستادی وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان‌ها در قسمت‌هایی از جمله مرکز ملی پرورش استعدادها در خشان، معاونت آموزش ابتدایی، شورای عالی آموزش و پرورش، معاونت پرورشی و تربیت بدنی معاونت ابتدایی خدمت کرده است و با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، معاونت برنامه‌ریزی و نیروی انسانی، سازمان ملی جوانان، ستاد مبارزه با مواد مخدر کشور، وزارت بهداشت و آموزش پزشکی و سازمان نظام روان‌شناسی کشور همکاری کرده است.

سعید راصد (۱۳۴۴)، تهران

دکترای روان‌شناسی تربیتی از دانشگاه خوارزمی است. ۳۳ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش دارد و با گروه‌های دینی، آداب و مهارت‌های زندگی، و روان‌شناسی تربیتی همکاری کرده است. از جمله سوابق علمی و پژوهشی او می‌توان تألیف کتاب‌های هدیه‌های آسمان دوره ابتدایی، کتاب تفکر و سبک زندگی، پیشگیری اولیه از اعتیاد و رفتارهای پرخطر، روان‌شناسی پایه یازدهم و روش تدریس هدیه‌های آسمان تربیت معلم را نام برد.

علیرضا غلامی (۱۳۴۷)، تهران

کارشناس ارشد روان‌شناسی است. وی ۲۳ سال سابقه کار در پست مشاوره دارد. تألیف بخشی از کتاب‌های «روان‌شناسی سلامت»، «روان‌شناسی سال سوم نظری»، و مقاله پژوهشی «حافظه پنهان» که در «ژورنال سوئد» به چاپ رسیده، از جمله آثار او هستند. از سوابق اجرایی او می‌توان مشاوره تحصیلی، مدیریت داخلی مجله رشد مشاور مدرسه، داور جشنواره‌های کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد، عضویت هیئت تحریریه رشد معلم و داوری جشنواره خوارزمی را نام برد.

بیانیه گروه داوری روان‌شناسی

دانش روان‌شناسی و مشاوره، به‌عنوان شاخه‌ای علمی، از گستره و سرعتی روزافزون برخوردار است، به طوری که گاهی کتابی که به تازگی منتشر شده است، نیازمند بازنگری و به‌روزرسانی می‌شود. گروه داوری روان‌شناسی با قدردانی از شرکت مؤلفان، مترجمان و ناشران گرامی در این جشنواره، اعلام می‌کند، از مجموع آثار ارسالی با موضوع روان‌شناسی، ۲۵ اثر به مرحله داوری راه یافتند. شایان ذکر است، آثار در حوزه‌های روان‌شناسی اجتماعی، آموزش و پرورش و کلاس درس، خانواده، اخلاق و فضائل، مشاوره و درمان، و مسائل بین‌فردی از تنوع خوبی برخوردار بودند. از نقاط قوت آثار این دوره می‌توان توجه به خلاقیت در حوزه چاپ کتاب، در نظر گرفتن ذائقه خوانندگان، تأکید بر ارزش‌ها و فرهنگ بومی جامعه و به‌روز بودن منابع را نام برد.

در پایان و به منظور تأکید بیشتر، انتظار می‌رود علاوه بر اولویت دادن به کتاب‌های تألیفی در حوزه روان‌شناسی و مشاوره، ترجمه کتاب‌ها با دقت علمی و با توجه به مؤلفه‌های فرهنگی - ارزشی جامعه انتخاب شود تا علاوه بر ارتقای علمی و تسهیل خدمات بهینه و کارآمد حوزه روان‌شناسی و مشاوره، بیش از پیش به رشد رویکرد علمی فرهنگی توجه به نیاز جوانان جامعه پاسخ داده شود.

شهرناز بخشعلی زاده (۱۳۴۱)، تهران

دانشجوی دکتری رشته برنامه درسی آموزش عالی دانشگاه شهید بهشتی است. از سال ۶۰ به مدت پنج سال دبیر مدارس منطقه ۱۵ بود. در سال‌های ۷۶ تا ۸۹ به‌عنوان کارشناس ریاضی دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری انجام وظیفه کرده است. از آن پس تاکنون به‌عنوان کارشناس علوم پایه پژوهشگاه مطالعات در دفتر مطالعات تیمز و پرلز ادامه خدمت داده است. از جمله سوابق علمی پژوهشی و آثار وی می‌توان به انجام پژوهش‌های مرتبط با بدفهمی‌های ریاضی دانش‌آموزان و هدایت پایان‌نامه‌های دانشجویان کارشناس ارشد به‌عنوان استاد راهنما، تألیف و ترجمه بیش از ۲۰ عنوان کتاب و تولید بیش از ۵۰ مقاله علمی پژوهشی و علمی ترویجی اشاره کرد.

زهره پندی (۱۳۵۶)، تهران

کارشناس ارشد مهندسی صنایع مؤسسه عالی آموزش مدیریت و برنامه‌ریزی است. حدود ۲۰ سال سابقه تدریس در مدارس را دارد. از جمله سوابق علمی و پژوهشی وی عضویت در تیم تألیف کتاب‌های درسی دوره دوم دبستان و دوره اول متوسطه و طراحی با عضویت تیم طراحی کارگاه‌های یادگیری در حوزه‌های ریاضی و آموزش برای معلمان است.

سمیه السادات میرمعینی (۱۳۵۹)، تهران

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی از دانشگاه آزاد و کارشناس دبیری ریاضی از دانشگاه تربیت معلم تهران است. ۱۸ سال سابقه تدریس ریاضی در دوره متوسطه (۱) و (۲) را دارد، به مدت چهار سال سرگروه ریاضی و درس پژوهی شهر تهران بوده و کارشناس همکار گروه ریاضی دوره متوسطه (۱) در دفتر تألیف کتاب‌های درسی است. وی در حوزه ریاضی متوسطه (۱) تألیف و ترجمه دارد. کارشناس دوره راهنمایی دفتر تألیف نیز از سوابق اجرایی او محسوب می‌شود.

بیانیه گروه داوری ریاضی

گروه داوران ریاضی از تلاش‌های قابل تقدیر بخش خصوصی در جهت ارتقا و تعالی آموزشی دانش‌آموزان و پیاده‌سازی اهداف آموزشی و تربیتی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی تشکر می‌کند. همچنین بر خود لازم می‌داند اعلام کند، هر کتابی که به چاپ می‌رسد، قطعاً نیازهای آموزشی گروهی از دانش‌آموزان را در نظر دارد و برای دستیابی به برخی اهداف آموزشی مناسب است، لکن به منظور بررسی کتاب‌های تولید شده، داوری‌ها براساس معیارهایی انجام شده‌اند که نمایانگر میزان تطابق کتاب‌ها با مقاصد آموزشی و برنامه‌های درسی و میزان کمکی است که به دانش‌آموزان، معلمان و والدین برای رسیدن به این اهداف ارائه می‌دهند. این اهداف شامل اهداف موضوعی (دانش و مهارت‌های ریاضی)، اهداف فرایندی (فرایندهای مورد توجه در آموزش ریاضی)، پرورش مهارت‌های تفکر و غیره می‌شوند. بدین منظور، برای ارزیابی کتاب‌ها، ویژگی‌هایی در نظر گرفته شدند که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

- الف. ویژگی‌ها و معیارهای مورد توجه برای ارزیابی کتاب کار
 - برای حیطه‌ها و هدف‌های گوناگون یادگیری، تمرین و فعالیت داشته باشد؛
 - از سؤال‌های صرفاً تکراری، یکنواخت و کلیشه‌ای پرهیز کند و اصل را بر تکرار نگذارد؛
 - با سرفصل‌های برنامه درسی هماهنگ باشد و برنامه را تقویت کند؛
 - فرصت‌هایی برای کاربرد یافته‌های علمی در میدان عمل فراهم سازد؛
 - شامل تنوعی از فعالیت‌ها از جمله رسم شکل، تکمیل جدول، طراحی و ساخت وسیله، رسم نمودار و جدول و پازل، فعالیت‌های عملی و کارورزی و هنری باشد؛
 - مهارت‌های تفکر (از جمله تفکر واگرا و خلاق) را تقویت کند و فرصت‌هایی برای اندیشیدن، فکر کردن، استدلال کردن و ارزیابی فرایندهای تفکر فراهم آورد؛
 - مخاطبان را با پرسش و مسئله مواجه کند، به طوری که آنان برای طی کردن روش علمی و حل مسئله، انگیزه داشته باشند؛
 - ارتباط درونی ریاضی و ارتباط ریاضیات با سایر درس‌ها، علوم و زندگی روزمره را تبیین کند؛
 - شامل پاسخ مستقیم تمرین‌ها و مسئله‌ها نباشد و در صورت لزوم، برای حل مسائل و تمرین‌ها، صرفاً راهنمایی یا جواب آخر ارائه شود؛
 - فرصت‌هایی برای رشد و توسعه ارتباطات کلامی (توضیح دادن، توصیف کردن) در زمینه ریاضی فراهم کند؛
 - فرصتی برای خودارزیابی در اختیار دانش‌آموزان قرار دهد؛
 - از طریق انجام فعالیت‌ها و تمرین‌ها، فرصت‌هایی برای برطرف شدن ضعف‌های آموزشی دانش‌آموزان فراهم آورد؛
- فرصت‌هایی برای پرورش مهارت جست‌وجوگری و پژوهش فراهم آورد؛
- با آوردن نمونه سؤال‌های امتحانی سال‌های قبل، آموزش را در خدمت ارزشیابی قرار ندهد.
- ب. ویژگی‌ها و معیارهای مورد توجه برای ارزیابی کتاب‌های دانش‌افزایی دانش‌آموزان
 - در چارچوب برنامه‌های درسی مصوب باشد و آن را تکمیل و تأیید و تقویت کند و توسعه دهد؛
 - کنجکاوی و تفکر دانش‌آموز را تحریک کند و بر علاقه و نشاط او نسبت به ریاضی بیفزاید؛
 - از ارائه تعریف‌ها و خلاصه و دسته‌بندی کردن مفاهیم پرهیز کند. دانش‌آموزان را به سرعت به قواعد و دستوره‌های ریاضی نرساند و بیان کتاب قاعده‌ای نباشد؛
 - ارتباط درونی ریاضیات و شبکه مفهومی مفاهیم و محتوا را برای دانش‌آموزان قوت بخشد و گسترش دهد؛
 - پ. ویژگی‌ها و معیارهای مورد توجه برای ارزیابی کتاب‌های جنبی و سرگرمی
 - در طرح معماها، سرگرمی‌ها و محتوای مناسب، تنوع وجود داشته باشد؛

ادامه در صفحه ۱۷۲

محمد رضا عنانی سراب (۱۳۲۷)

دکترای آموزش زبان انگلیسی به غیرانگلیسی‌زبانان را از دانشگاه لیدز انگلستان گرفته است. وی دبیری زبان انگلیسی، کارشناس مسئولی گروه زبان‌های خارجی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی و عضویت هیئت‌های علمی گروه زبان انگلیسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی را در کارنامه سوابق اجرایی خود دارد. از فعالیت‌های حرفه‌ای او می‌توان به سرپرستی و عضویت هیئت کمیته برنامه‌ریزی زبان انگلیسی پیش‌دانشگاهی، سرپرستی و عضویت کمیته تولید برنامه کارشناسی ناپیوسته مراکز تربیت معلم و طراحی و اجرای دوره‌های تأمین مدرس آموزش زبان انگلیسی دوره متوسطه در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و نیز عضویت شورای برنامه‌ریزی زبان‌های خارجی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی و سردبیری مجله رشد آموزش زبان خارجی اشاره کرد. وی تاکنون هفت کتاب و ۲۴ مقاله در مجله آموزش زبان انگلیسی نوشته است.

فریبا پیوندی (۱۳۵۰)، تهران

کارشناس ارشد زبان‌شناسی از دانشگاه تهران است. ۱۸ سال سابقه تدریس در دوره‌های پیش‌دانشگاهی، دبیرستان و راهنمایی قدیم و نیز مدارس دوره اول و دوم متوسطه جدید و ۹ سال سابقه فعالیت در گروه‌های آموزشی هر دو دوره را دارد. بعضی از سوابق علمی و پژوهشی وی عبارت‌اند از: تدریس در دانشگاه پیام نور شهریار؛ مدرس میانی ضمن خدمت کتاب‌های جدیدالتألیف پایه‌های هفتم و هشتم؛ سرگروهی زبان انگلیسی راهنمایی و دبیرستان منطقه ۱۱؛ سرگروهی زبان انگلیسی دوره متوسطه اول منطقه ۶ و داوری جشنواره رشد. وی در سال تحصیلی ۹۲ - ۹۱ معلم نمونه منطقه ۶ شد و تدریس در مدارس فرزندان و نمونه دولتی به مدت پنج سال و نیز همکاری با دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی در زمینه داوری کتاب‌های آموزشی از جمله سوابق اجرایی اوست.

مهراک رحیمی (۱۳۴۹)، تهران

دکترای تخصصی زبان‌شناسی کاربردی و محاسباتی آکادمی علوم روسیه را دارد. از سوابق شغلی وی می‌توان عضویت در هیئت علمی گروه زبان انگلیسی، معاون آموزشی پژوهشی دانشکده علوم انسانی، عضویت در شورای انتشارات و استاد مشاوره انجمن علمی زبان انگلیسی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی را نام برد. کاربرد فناوری در آموزش زبان (CALL)، یادگیری و روان‌شناسی (SLA) و تهیه و تدوین مطالب درسی از جمله پژوهش‌های وی محسوب می‌شوند. از دیگر فعالیت‌های او عضویت در هیئت تحریریه مجله فناوری کتاب و ارائه مقالات در کنفرانس‌هاست. افتخارات زیادی در حیطه فعالیت‌های خود به دست آورد؛ از جمله: مدیر نمونه دانشگاه، پژوهشگر قابل تقدیر دانشگاه و استاد برگزیده دانشجویان دانشکده علوم است.

بیانیه گروه داوری زبان‌های خارجی

با بررسی کتاب‌های کمک‌آموزشی و کمک‌درسی ارسالی به پانزدهمین جشنواره رشد، دو روند بارز را در این تألیفات می‌توان مشاهده کرد:

روند اول، تداوم روش سنتی در قالب برنامه درسی جدید زبان انگلیسی است. مشخصات بارز این روند عبارت‌اند از: برجسته کردن و توجه به فرم زبان به جای معنی و کاربرد آن، آزمون‌محوری، نبود خلاقیت و نوآوری در انتخاب و ارائه محتوی، تأکید بر کلیشه‌های زبانی و استفاده نکردن از جلوه‌های بصری و رسانه‌های آموزشی.

روند دوم، فاصله گرفتن از روش‌های سنتی و حرکت به سمت برنامه درسی جدید زبان انگلیسی است. مشخصه‌های بارز این روند عبارت‌اند از: خلاقیت و نوآوری در انتخاب و ارائه متون و فعالیت‌های مناسب، استفاده از جلوه‌های بصری برای یادگیری مؤثرتر، توجه و پرداختن به چهار مهارت زبانی و استفاده از انواع رسانه‌ها، به‌ویژه لوح فشرده.

تعدادی از ناشران کتاب‌های کمک‌آموزشی که در رشد و توسعه روند اول نقش مهمی داشته‌اند، کوشیده‌اند با ایجاد تیم‌های تألیف، به مقوله تألیف کتاب‌های کمک‌آموزشی به‌صورت تخصصی بپردازند و از خرد جمعی دبیران زبان انگلیسی بهره ببرند.

پیشنهادها

با وجود تلاش‌های ناشران در این زمینه، هنوز تا رسیدن به وضعیت مطلوب تألیف کتاب‌های آموزشی و کمک‌آموزشی فاصله زیادی وجود دارد که لازم است ناشران به نیازهای مخاطبان خود و به‌ویژه مخاطب‌شناسی به‌طور کلی توجه ویژه‌ای مبذول دارند و سعی کنند نیازهای مخاطبان را در اولویت قرار دهند. به‌ویژه در مقدمه کتاب‌ها لازم است مخاطبان کتاب معرفی و نیازهای آن‌ها عنوان شود. به نظر می‌رسد در این زمینه بهتر است مرزبندی بین کتاب‌های کمک‌آموزشی و کمک‌درسی به دقت مورد توجه قرار گیرند تا مخاطبان در انتخاب کتاب دچار سردرگمی نشوند.

ناشران نگاهی مجموعه‌ای به تألیف کتاب‌های کمک‌آموزشی دارند و به نظر می‌رسد توجه ویژه و اختصاصی به جنبه‌های زبان‌آموزی از جمله مهارت‌های شفاهی، خوانداری و نوشتاری (به شکل تألیف جداگانه و تخصصی) صورت نگرفته است. کتاب‌های کمک‌درسی نیز قسمت عمده تألیفات را به خود اختصاص داده‌اند، در حالی که نیاز به کتب کمک‌آموزشی نیز احساس می‌شود. پیشنهاد می‌کنیم ناشران در این زمینه نیز گام بردارند.

جعفر ربانی (۱۳۳۲)، اصفهان

کارشناس ارشد مدیریت فرهنگی از دانشگاه تهران است. دبیر دبیرستان، معاون پرورشی استان کهگیلویه و بویراحمد، معاون هنرستان رازی اصفهان، مدیر کل دفتر انتشارات کمک آموزشی، معاون دفتر تألیف، کارشناس مسئول ویرایش، کارشناس مسئول مجلات رشد، معاون سازمان دانش آموزی، سردبیر مجله رشد معلم، سردبیر مجله رشد راهنمایی تحصیلی و ویراستار کتاب‌ها و مجلات بسیاری بوده است.

بعضی از آثار او عبارتند از: «هویت ملی»، «از انشا تا نویسندگی»، «بیت المقدس»، «مثنوی جوان»، «گزیده سنن النبی علامه طباطبایی»، «معلمان بزرگ ما» (زیر چاپ)، «فرهنگ‌نامه نام‌آوران» کتاب سال جمهوری اسلامی در سال ۸۷، «کتاب کار سه جلدی فارسی دوره راهنمایی» و «دانش‌نامه سه جلدی کتاب‌های فارسی راهنمایی».

وی در سال ۱۳۸۳ به عنوان کارشناس نمونه کشوری از سوی سازمان امور اداری و استخدامی کشور مورد تشویق قرار گرفته است.

علی رضایی (۱۳۵۴)، شهریار

دانشجوی کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی است. از جمله سوابق خدمت وی می‌توان کارشناس و ارزیاب کتاب‌های کمک‌درسی و کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، داوری پنج دوره جشنواره کتاب رشد، تدریس دوره‌های ضمن خدمت فرهنگیان، داوری مسابقات ادبی، فرهنگی و جشنواره‌های الگوهای برتر تدریس را نام برد. وی دبیر نمونه استانی شهرستان‌های استان تهران است و در تألیف بیش از ۱۵ جلد کتاب کمک‌درسی و کمک آموزشی ادبیات فارسی متوسطه‌های اول و دوم مشارکت داشته است.

مرجان سجودی (۱۳۵۱)، تهران

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی است. مدرس آموزش ضمن خدمت، داور مسابقات، معاون پژوهشی همکار و مؤلف کتاب‌های درسی است. از جمله مهم‌ترین آثار علمی پژوهشی وی کتاب‌های «نگارش پایه یازدهم»، فارسی و «نگارش پایه ششم دبستان، فارسی آموزشی مقدماتی» (ویژه غیرفارسی‌زبانان) و فارسی آموز (جلد چهارم از مجموعه‌ای چهار جلدی) هستند.

سوابق اجرایی متعددی دارد؛ از جمله: عضویت در شورای برنامه‌ریزی کتاب فارسی دوم و سوم راهنمایی (قدیم)؛ تدریس دوره‌های تأمین مدرس دفتر تألیف (از سال ۸۹ تاکنون)، عضویت در شورای برنامه‌ریزی کتاب هفتم و هشتم، سرگروهی زبان و ادبیات فارسی وزارت آموزش و پرورش و داوری مسابقات پرسش مهر.

بیانیه گروه داوری زبان و ادبیات فارسی

زبان و ادبیات فارسی زبان ملی ما ایرانیان و وسیله تفهیم و تفاهم میان مردمان با زبان‌ها و گویش‌های متنوع است و شاعران و نویسندگانی بی‌بدیل به جهان فکر و اندیشه عرضه کرده است. از این‌رو، اهتمام به آموزش آن به طریق صحیح از اهمیتی دوچندان برخوردار است. در این راستا، لازم است به تولید کتاب‌های آموزشی و تربیتی، بیش از پیش بها دهیم و معلمان و دانش‌آموزان را در دستیابی به بهترین آثار یاری کنیم. با پایان گرفتن پانزدهمین جشنواره کتاب رشد، اینک ضمن تشکر از اولیای محترم جشنواره، گروه داوری زبان و ادبیات فارسی لازم می‌داند گزارشی از فعالیت خود را به شرح زیر اعلام کند. نخست خاطر نشان می‌سازیم که در سال تعداد قابل توجهی کتاب به دبیرخانه جشنواره نقطه قوتی است که باید ضمن حفظ آن، در جهت افزایش این تعداد نیز تلاش کرد.

گروه داوری در مجموع ۵۷ عنوان کتاب را بررسی و امتیازبندی کرد. در این میان، کتابی که بتواند به‌عنوان برگزیده معرفی شود، حائز امتیاز لازم نشد. تنها یک کتاب به‌عنوان «تقدیری» معرفی شد. لذا ضمن بیان چند نکته در مورد نقاط ضعف کتاب‌های این گروه، چند پیشنهاد نیز به منظور بهبود وضعیت کتاب‌های آموزشی ارائه می‌کنیم.

۱. با توجه به انتخاب تنها یک کتاب به‌عنوان «تقدیری»، اذعان می‌کنیم که به‌طور کلی کمیت کتاب‌های آموزشی - تربیتی رسیده به جشنواره، اعم از تألیف و ترجمه، بر کیفیت آن‌ها غلبه دارد؛ ضمن اینکه تعداد کتاب‌های کار برای دوره ابتدایی در میان آن‌ها چشمگیرتر است.
۲. به نظر می‌رسد، ناشران محترم در تولید کتاب‌های کار، به‌ویژه در دوره ابتدایی، باید بیش از پرداختن به انبوه کردن داده‌ها، گرافیک، صفحه‌آرایی، تصویرگری‌های فانتزی و چاپ و کاغذ گران، سعی در تولید کارهای اصیل، خلاقه و مؤثر در جهت آموزش هرچه بهتر زبان فارسی داشته باشند.
۳. کمبود کتاب‌های آموزشی - تربیتی مناسب برای دوره متوسطه، در آموزش زبان و ادبیات فارسی، به شدت محسوس است.

پیشنهادها

۱. با عنایت به کاستی‌هایی که به آن‌ها اشاره شد، ضرورت دارد دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، با همکاری ناشران مربوط، با تشکیل جلسات کارشناسی، روند تولید کتاب‌های آموزشی تربیتی در حوزه زبان و ادبیات فارسی را به‌طور انتقادی بحث و بررسی کند.
۲. پیشنهاد می‌شود دبیرخانه جشنواره در کنار اعلام فراخوان به ناشران برای ارسال کتاب‌های خود، رأساً نیز به تهیه کتاب‌های مناسب از ناشران، به‌ویژه ناشران طراز اول و شناخته شده اقدام کند تا از این طریق، هم بر کیفیت کتاب‌های انتخابی و هم بر کیفیت جشنواره افزوده شود.
۳. پاره‌ای از کتاب‌های رسیده به مرحله داوری، از کتاب‌های عمومی هستند و به‌طور خاص نمی‌توان آن‌ها را در گروه کتاب‌های تألیفی آموزشی - تربیتی طبقه‌بندی کرد. از این‌رو پیشنهاد می‌کنیم، ضوابط دقیق‌تری در این خصوص تدوین شود تا هم ناشران این‌گونه کتاب‌ها را به جشنواره نفرستند و هم کارشناسان محترم در مرحله انتخاب مقدماتی با دید روشن‌تری به این امر مهم مبادرت ورزند. در پایان برای مسئولان محترم برگزاری جشنواره و ناشران محترم آرزوی موفقیت داریم.

طیبه ارشاد (۱۳۵۱)، تهران

دانشجوی دکتری مدیریت راهبردی در ورزش دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات است. دبیر تربیت بدنی و مسئول تربیت بدنی دختران در منطقه ۱۶ تهران، سرگروه آموزشی شهر تهران و مسئول گروه تربیت بدنی دفتر تألیف بوده است. مجری پژوهش در حوزه برنامه درسی تربیت بدنی و سلامت، مبنی بر اسناد بالادستی و تحولی آموزش و پرورش، مجری تهیه راهنمای برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری سلامت و تربیت بدنی در برنامه درسی ملی، مؤلف و مسئول گروه تألیف کتابهای راهنمای معلم تربیت بدنی در دوره های ابتدایی و متوسطه های اول و دوم، و کارشناس علمی فیلم های آموزشی تربیت بدنی است. از سوابق اجرایی وی می توان داوری و ارزیابی کتاب های حوزه تربیت بدنی، سرداوری جشنواره های کشوری الگوهای برتر تدریس تربیت بدنی و نظارت بر اجرا و مدرس دوره های تربیت مدرس عالی تربیت بدنی در سطح کشور را نام برد.

جواد ازمون (۱۳۴۴)، قم

دکترای تربیت بدنی با گرایش مدیریت و برنامه ریزی از دانشگاه تربیت معلم تهران است و معلم تربیت بدنی، کارشناس، کارشناس مسئول، معاون مدیر کل در تشکیلات تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش و مدرس دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی بوده است. از جمله سوابق علمی - پژوهشی وی می توان پژوهش در حوزه تربیت بدنی مدارس، ترجمه و تألیف مقالات علمی در حوزه تربیت بدنی مدارس، ترجمه و تألیف مقالات علمی در حوزه تربیت بدنی مدارس، ترجمه چند کتاب در حوزه تربیت بدنی مدارس و همکاری در تألیف کتاب های راهنمای معلم درس تربیت بدنی را نام برد. از سوابق اجرایی وی معاونت مدیر کل دفتر تحقیقات و توسعه معاونت تربیت بدنی و معاونت دانشکده تربیت دبیر شهید رجایی را می توان نام برد.

عباس اردستانی (۱۳۴۳)، ورامین

کارشناس ارشد دانشگاه تربیت بدنی (دانشگاه خوارزمی) است. وی عضویت هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان و عضویت شورای برنامه ریزی درسی تربیت بدنی سازمان پژوهش را در کارنامه سوابق خدمت در آموزش و پرورش دارد. از مهم ترین تألیفات او کتاب های آمادگی جسمانی پایه دهم فنی و حرفه ای، راهنمای معلم پایه های هفتم تا دوازدهم دوره متوسطه می باشد و در ترجمه کتاب آمادگی جسمانی معلولان و کتاب تربیت بدنی فنی و حرفه ای (به عنوان عضو گروه) فعالیت کرده است. مدیریت گروه تربیت بدنی پردیس شهید چمران و مدیریت فدراسیون ورزش های جانبازان و معلولین (۱۸ سال) از سوابق اجرایی او به شمار می روند.

بیانیه گروه داوری سلامت و تربیت بدنی

پانزدهمین جشنواره کتاب رشد، فرصت مجدد و مغتنمی را در اختیار گروه سلامت و تربیت بدنی قرار داد تا ضمن قدردانی و ابراز خرسندی از توجه مؤلفان و ناشران به اهتمام و مشارکت در تولید محتوای مرتبط با درس تربیت بدنی و سلامت، فرصت‌ها، ضرورت‌ها، کاستی‌ها و چالش‌های پیش روی این حوزه برنامه‌ریزی درسی را به اطلاع مسئولان و دست‌اندرکاران حوزه تولید و نشر محتوا برساند. در این جشنواره، از ۲۰ عنوان کتاب راه یافته به مرحله پایانی، دو کتاب نامزد دریافت عنوان برگزیده شدند و در نهایت یک کتاب برگزیده معرفی شد. نکته قابل تأمل در این دوره، حضور بیشتر آثار تألیفی نسبت به دوره قبل بود، ولی متأسفانه اغلب کتاب‌های تألیفی حاوی محتوای گردآوری شده بودند که با تألیف کاربردی و علم فاصله بسیار دارد. همچنین، تکراری بودن موضوعات کتاب‌ها حاکی از مطلع نبودن ناشران از نیازهای این حوزه است.

از این رو گروه داوران توجه به نکات زیر را در ادامه فعالیت‌های ارزشمند تلاشگران عرصه نشر آثار تربیت بدنی و علوم ورزشی لازم می‌داند:

- با توجه به عنوان جشنواره (کتاب‌های آموزشی و تربیتی) چاپ کتاب‌ها با نظارت دقیق‌تر و تخصصی‌تر انجام پذیرد.

- به نیازهای مخاطبان، اعم از معلمان و دانش‌آموزان، توجه شود.

- رویکرد، اهداف و موضوعات برنامه‌های درسی تربیت بدنی مد نظر قرار گیرند.

- آثار با جاذبه‌های بصری بیشتری تهیه و تدوین شوند.

- در آثار ترجمه‌ای به کاربردی بودن، نو و به‌روز بودن آن‌ها بیشتر توجه شود.

شعر و قصه آموزش پیش دبستانی

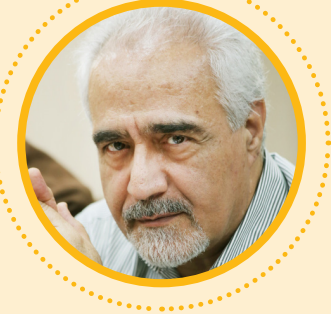
جعفر ابراهیمی نصر (متخلص به شاهد) (۱۳۳۰)، اردبیل

نشان درجه یک هنری (معادل دکترا) دارد. از جمله سوابق خدمتی او همکاری با مجلات رشد (از نخستین شماره‌های آن‌ها) و همکاری با انتشارات مدرسه و انتشارات رشد است. وی شاعر، نویسنده و پژوهشگر ادبیات کودک و نوجوان، سردبیر «جنگ ادبی آیش» در کانون پرورش فکری، مسئول شورای شعر کانون تا بازنشستگی (۲۲ سال)، دبیر جشنواره کتاب کودک در کانون (سه دوره) و دبیر جشنواره مطبوعات کانون (هفت دوره)، داور کتاب سال جمهوری اسلامی (۱۰ دوره) داور جشنواره کتاب رشد (دو دوره) داور و سرداور کتاب دفاع مقدس (سه دوره) و نیز نویسنده برنامه کودک رادیو به مدت ۱۰ سال (از سال ۱۳۶۰) بوده است.

مجید راستی (۱۳۳۳)، تهران

کارشناس ادبیات انگلیسی مجتمع دانشگاهی علامه طباطبایی است. از جمله سوابق علمی - پژوهشی او فعالیت در حوزه ادبیات کودک، برگزاری کلاس‌های نویسندگی خلاق در حوزه ادبیات کودک است و از مهم‌ترین آثار او کتاب‌های «دنیا می‌خواست به دنیا بیاد»، «ماجراهای علی کوچولو (دو جلدی)»، «پسر کوچولویی به نام غوره (چهار جلدی)»، «پادشاهی که کشورش را گم کرد»، «جوجه‌تیغی‌های پسرعمو»، «بی‌بی و بابا (سه جلدی)» و «آرزوی آدم‌آهنی» را می‌توان نام برد. دو دوره قائم‌مقام مدیر گروه و سپس دو دوره هم مدیر گروه کودک شبکه ۲ بوده است. علاوه بر این سه دوره داور جشنواره تئاتر کودکان (سبز)، دو دوره داور جشنواره انیمیشن تلویزیون، یک دوره داور جشنواره کتاب غنی‌پور و داور جشنواره سینمای کودک نیز بوده است.

مدیر مسئولی فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی، سردبیری مجله رشد کودک به (مدت سه سال) و عضویت در شورای سردبیری مجلات رشد دانش‌آموزی و سردبیری مجله «گلک» نیز از سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

سوسن (معصومه) طاق‌دیس (۱۳۳۸)، شیراز

سابقه خدمت در حوزه‌های گوناگون دارد؛ از جمله صدا و سیما، آموزش و پرورش، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، انتشارات مدرسه، انتشارات امیرکبیر و انتشارات افق. از جمله آثار او کتاب‌های قدم یازدهم، شیطان و شمشیر، یکی بود، خدا پاسخ داد و سفر به سوی خدا را می‌توان نام برد.

بیانیه گروه داوری شعر و قصه آموزش پیش دبستانی

داوران این بخش پس از بررسی دقیق کتاب‌های رسیده به جشنواره، به موارد زیر رسیدند: انتشار کتاب با مخاطبان پیش دبستانی، همیشه از دغدغه‌های اصلی و دلسوزان ادبیات کودک و نوجوانان بوده است، چرا که تا چند سال پیش، کتاب‌هایی که برای این گروه سنی منتشر می‌شوند چندان نیازهای آنان برآورده نمی‌ساختند. ضمن آنکه حال و هوای بیشتر کتاب‌ها تجاری بود و نوع کتاب‌سازی‌ها و مطالب کتاب‌ها مناسب گروه سنی مورد نظر نبود.

خوشبختانه در سال‌های اخیر این اتفاق فرخنده افتاده است که می‌توان به صراحت اعلام کرد ادبیات پیش دبستانی کم‌کم دارد هویت و استقلال خود را به دست می‌آورد و این، در نوع کتاب‌های تألیفی، به خوبی آشکار است. اما هنوز به نظر می‌رسد در مواردی ناشران در کتاب‌سازی‌ها از کتاب‌های ترجمه‌ای الهام می‌گیرند.

در بخش قصه‌های تألیفی، اگرچه بیشتر کتاب‌ها، موضوعات تکراری دارند و شباهت‌هایی به هم، اما نمونه‌های نسبتاً خوب هم در کنار آن‌ها به عمل آمده که نشان از آینده درخشان در ادبیات پیش دبستانی دارد.

با این وصف در بخش کتاب‌های شعر هنوز کمبود داریم. کیفیت کتاب‌های شعر خوب شده، اما کمیت بسیار پایین است. در بخش ترجمه، تنوع موضوع خیلی بیشتر از سال‌های گذشته شده است. در مواردی از نظر موضوعی تطابق گروه سنی وجود ندارد. یعنی کتاب‌ها بیشتر برای گروه سنی کودک هستند تا پیش دبستانی. این در حالی است که در شناسنامه، کتاب برای گروه سنی پیش دبستانی معرفی شده است. همچنین، مطالب گاهی مناسب پیش دبستانی هستند، اما تصویرگری‌ها و نوع کتاب‌سازی‌ها مناسب این گروه سنی نیست. در سال‌های اخیر، افزایش انتشار قابل قبول کتاب‌های مناسب جای خوش حالی دارد.

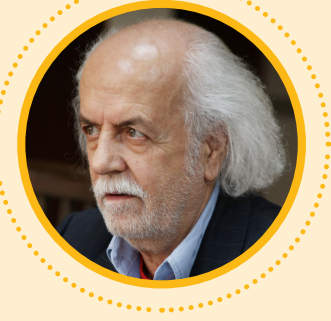
بابک نیک‌طلب (۱۳۴۶)، تهران

کارشناس زبان و ادبیات فارسی است و با نشریات همکاری دارد. بعضی از آثار او عبارت‌اند از: «پیشواز روشنی» نشر جوانه (۱۳۷۱)؛ «تردبانی از ستاره» شعر نوجوان، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (۱۳۸۱)؛ «تا خیابان خوشبخت» مجموعه شعر نوجوان، کانون پرورش فکری (۱۳۸۹)؛ کتاب شایسته تقدیر فصل بهار؛ «عروس آسمون» مجموعه شعر کودک، انتشارات مدرسه (۱۳۸۶)؛ «هم این قشنگ، هم اون قشنگ»، مجموعه شعر کودک، نشر پیدایش (۱۳۹۳)؛ «با فرره‌ها به شادی باد بگرد»، مجموعه رباعی برای نوجوانان، کانون پرورش فکری (۱۳۹۴). وی برنده لوح زرین چهارمین جشنواره کتاب سال کانون پرورش فکری (سال ۷۲) و برنده کتاب سال سروش نوجوان در سال ۷۲ است. در پنجمین جشنواره شعر فجر در سال ۱۳۹۰ به‌عنوان نفر اول بخش شعر کودک و نوجوان معرفی شد و سرو زرین و جوایز این جشنواره را دریافت کرد.

حسین احمدی (۱۳۳۹)، روستای زندان استان تهران

دانش‌آموخته رشته علوم تربیتی در گرایش آموزش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی و دوره‌های آزاد آموزش ادبی و نمایشی و شعر است. در طول خدمت خود مسئول امور هنری منطقه ۵ آموزش و پرورش، معاون پرورشی مدرسه و کارشناس و داور جشنواره‌های سرود کشوری در مسابقات هشتمین بوده است. فعالیت در مرکز هنرهای نمایشی، شرکت در جلسات شعر کودک و نوجوان، تولید کتاب‌های شعر و ارائه مقاله پیرامون شعر و ادبیات، انجام پژوهش‌های ادبی پیرامون زندگی بزرگان مذهب و فرهنگ و ادب و نیز تاریخ ایران بعد از اسلام از جمله سوابق علمی - پژوهشی ایشان هستند. از سوابق اجرایی او می‌توان به داوری سه دوره مسابقات فرهنگی ستاد اقامه نماز کشور، کارشناس آثار شعر و نثر ادبی مخاطبان کیهان بچه‌ها به مدت ۱۲ سال، همکاری با دفتر تألیف کتب درسی در تفکیک کتاب هنر دوره راهنمایی به سه پایه و اجرای نمایش در جبهه‌های جنوب در دوران دفاع مقدس نیز اشاره کرد.

آتوسا صالحی (۱۳۵۱)، تهران

شاعر، نویسنده و مترجمی است که تاکنون بیش از ۶۰ عنوان کتاب برای کودکان و نوجوانان منتشر کرده است. از میان آن‌ها می‌توان به آثاری چون «حتی یک دقیقه کافی است (رمان نوجوان)»، «دلیم برای تو تنگ است»، «کی خواب میمون کوچولو را دیده»، «ماشین قشنگ من کاهو» (داستان کودک)، ترانه‌ای برای باران (مجموعه شعر برای نوجوانان)، مجموعه ۱۲ جلدی قصه‌های شاه‌نامه (بازآفرینی)، مجموعه تام گیتس و جون بی جونز (داستان ترجمه) و دریای عزیز (شعر به زبان ساده) اشاره کرد. جوایزی نیز از جشنواره‌های گوناگون دریافت کرده است که نشان «کلاغ سفید» کتاب برگزیده کتابخانه مونیخ، «جایزه پروین اعتصامی» کتاب تقدیری «کتاب سال وزارت ارشاد»، جایزه «بانوی فرهنگ» وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، لوح زرین و دیپلم افتخار «جشنواره کتاب و مطبوعات کانون پرورش فکری» از جمله آن‌هاست.

بیانیه گروه داوری شعر و نثر ادبی

هیئت داوران گروه شعر و نثر ادبی پس از دو مرحله داوری و بحث و تبادل نظر از بین کلیه آثار ارائه شده تعداد ۲۲ عنوان کتاب را به ارزیابی دقیق گذاشت و به اتفاق آرا یک کتاب به عنوان برگزیده انتخاب شد. در مجموع کارهای ارائه شده در این دوره از جشنواره، کیفیت و کمیت مناسبی در زمینه شعر کودک و نوجوان مشاهده شد. چهره‌های جوان، با استعداد و خلاقیت به مجموع شاعران افزوده شده‌اند که به رشد و گسترش این حوزه ادبی کمک می‌کنند. البته توجه خاص سازمان‌های فرهنگی متولی ادبیات کودک و نوجوان نیز لازم است. اما در زمینه نثر ادبی و غیرداستانی متأسفانه ضعف و کمبود چشمگیری وجود دارد.

جای آثار مطلوب و الگوهای شایسته نثر ادبی خالی است. ضعف تألیف، توجه نکردن به معیارهای ادبی و زبان شعری و تکرار مضمون و سوژه‌های دم‌دستی و آسان‌گیری سرودن و نوشتن برای مخاطب کودک و نوجوان.

البته در کنار این ضعف‌ها، برخی نقاط قوت نیز به چشم می‌آید، از جمله:

۱. رعایت ایجاز و اختصار در ارائه مفاهیم و مضمون‌های نو؛
۲. نزدیکی به دغدغه‌های کودک و نوجوان؛
۳. اهتمام در منظومه‌سرایی برای گروه سنی کودک؛
۴. توجه به نقش تصویرگری و کتاب‌سازی مناسب برای مخاطبان کودک و نوجوان در اغلب آثار.

حسن حذرخانی (۱۳۵۱)، کرج

دکترای شیمی را از دانشگاه شیراز گرفته است. ۲۲ سال در مدارس تیزهوشان و نمونه‌مردمی و مدارس خارج از کشور سابقه تدریس شیمی دارد و مؤلف کتاب درسی است. از سوابق علمی - پژوهشی وی می‌توان مدرس دانشگاه فرهنگیان، مشاوره پایان‌نامه‌های دانشجویان کارشناس ارشد و دکترا را نام برد. چندین مقاله نیز در مجلات معتبر بین‌المللی به چاپ رسانده و در همایش‌های گوناگون آموزش علوم شرکت کرده است. وی رئیس گروه تحقیق، توسعه و آموزش علوم پایه، کارشناس مسئول گروه شیمی در دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری است و دبیر اولین همایش ملی آموزش علمی با رویکرد کاوشگری بوده است.

محبوبه زین‌الدین بیدمشکی (۱۳۴۸)، تهران

کارشناس ارشد آموزش شیمی دانشگاه شهید رجایی است. به مدت ۲۷ سال دبیر شیمی دبیرستان‌های مناطق ۱۵ و ۱۳ تهران بوده است و یکی از مؤلفان سناریوی آموزشی برای مجموعه فیلم‌های آموزشی (آموزش مفهومی شیمی ۳) به شمار می‌رود. تألیف مقالات متعدد پژوهشی در همایش‌های ملی بین‌المللی (آموزش شیمی، آموزش الکتروشیمی، روش‌های نوین آموزشی، آموزش علوم و فناوری، تأکید بر جهان اسلام و...) از دیگر آثار پژوهشی اوست. عضویت در دبیرخانه شیمی، سرگروهی شیمی منطقه، همکاری با گروه‌های آموزش متوسطه (۱) و همکاری با گروه شیمی دفتر تألیف کتاب‌های درسی از دیگر سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

ماندانا فتوحی (۱۳۴۵)، تهران

کارشناس ارشد شیمی آلی و کارشناس دبیری شیمی است. یک دوره سرگروه شیمی منطقه ۱۵ و چهار دوره سرگروه شیمی منطقه یک، سرگروه جشنواره IIT کشور در سال ۸۵ و طراح سؤال هماهنگ خارج از کشور پایه اول دبیرستان در سال ۷۸ بوده است. یکی از مؤلفان کتاب کار «شیمی و زندگی» (نامزد کتاب برگزیده جشنواره کتاب رشد) و برگزیده فعالیت‌های اقدام‌پژوهی منطقه یک تهران است. از دیگر آثار او «تألیف کتاب شیمی ۲ و آزمایشگاه و چند مقاله در مجله «رشد آموزش شیمی» و تولید چند مولتی‌مدیای آموزش شیمی پیش‌دانشگاهی است. در تهیه سیدی آموزشی «آزمایش‌های شیمی» با گروه شیمی شهر تهران همکاری داشته است و چند سال معاونت مدارس، عضویت در گروه پژوهش و تحقیق و داوری جشنواره‌های تدریس دبیر و داوری تکنولوژی شهر تهران در سال‌های ۸۵ و ۸۶ از سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

بیانیه گروه داوری شیمی

امروزه کتاب‌های آموزشی و کمک‌آموزشی در شمارگان بالا به چاپ می‌رسند و در سطح گسترده‌تری از آن‌ها استفاده می‌شود. شاید اولین سؤال بسیاری از اولیا و دانش‌آموزان در مواجهه با متخصصان هر رشته، پرس‌وجو از کتاب مناسبی است که روند آموزش را به واقع تسریع کند و از هدررفت وقت مخاطب بکاهد. داوران کتاب‌های آموزشی می‌توانند با بررسی دقیق میزان تحقق اهداف آموزشی در لابه‌لای برگ‌های کتاب‌ها، مانع از ورود کتاب‌های کم‌اهمیت و بی‌ارزش به بازار کتاب‌های آموزشی شوند.

تعداد کتاب‌های راه یافته به مرحله دوم بسیار اندک (کمتر از انگشتان دست) بود. این مطلب ضمن آنکه گویای توجه داوران به نقش سازنده و تأثیرگذار این کتاب‌ها در بهبود کیفیت آموزش است، از تولید شدن کتاب‌های مناسب آموزشی شیمی در سال گذشته نیز خبر می‌دهند. نکته قابل تأمل اینکه در میان همین تعداد معدود کتاب، جای خالی کتاب‌های حمایتی (معلم و دانش‌آموز) به شدت احساس می‌شد. تقریباً همه کتاب‌های راه یافته به این مرحله از نوع کتاب‌های کار و تمرین بودند.

در راستای توجه به اهمیتی که این کتاب‌ها در آموزش و کیفیت آن دارند، گروه داوری، ضمن احترام به تمام مؤلفان و نویسندگان کتاب‌های آموزشی، که یقیناً با دغدغه بهبود کیفیت آموزش قدم به این عرصه نهاده‌اند، اعتقاد دارد، هیچ یک از کتاب‌های راه یافته به این بخش شایسته عنوان برگزیده یا تقدیری نیستند. چه آنکه «برگزیده» عنوانی است که انتظار ما را از یک منبع آموزشی تا حدی بالا می‌برد که تنها به رعایت اهداف کتاب‌های درسی و پوشش دادن آن‌ها بسنده نکنیم (هرچند این مهم کاملاً رعایت نشده بود). همچنین، حفظ کردن ظاهر کتاب، همچون همه کتاب‌های پیشین و چینش عناصر به ساده‌ترین و ابتدایی‌ترین شیوه‌ها، ما را به انتخاب کتاب برگزیده یا قابل تقدیر قانع نکرد.

منبع آموزشی برگزیده قادر است مخاطب امروزی را که به شدت محو جلوه‌های تکنولوژی دنیای پیرامون شده، جذب کند، پاسخ‌گوی نیازها و چالش‌های آموزشی او باشد و بر توجه و تمایل او به مطالعه بیفزاید. ملالت، تکرار و استفاده از شیوه‌های معمول در تولید کتاب‌های آموزشی باید جای خود را به ارائه خلاقانه، تعاملی، کشف مفهوم و جست‌وجوگری در منابع بدهد. به‌ویژه کمترین انتظار از منابع کمک‌آموزشی و آموزشی، حرکت در راستای تغییرات کتاب‌های درسی و تطبیق دادن خود با آن‌هاست. بنابراین، با توجه اینکه در کتاب‌های مورد ارزیابی هیچ‌یک از موارد فوق رعایت نشده و تنها به خلاصه کردن مطالب کتاب‌های درسی و طراحی سؤال و تمرین در همان قالب‌های کلیشه‌ای و معمول اکتفا شده بود، هیئت داوران هیچ‌یک از آن‌ها را شایسته تقدیر با عنوان برگزیده ندانست و با علم به اینکه دقت و ریزبینی در این عرصه، در درازمدت سبب افزایش کیفیت کتاب‌های آموزشی می‌شود، چشم‌انتظار تولید منابع ارزشمند در آینده است.

مریم انصاری (۱۳۴۶)، تهران

کارشناس ارشد فیزیولوژی جانوری از دانشگاه خوارزمی است. ۲۷ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش دارد. از جمله سوابق علمی - پژوهشی وی همکاری در تألیف کتاب‌های علوم دوره ابتدایی و زیست‌شناسی دبیرستان، راهنمای معلم و کتاب کار علوم و زیست‌شناسی است. وی موفق به چاپ مقاله علمی و آموزشی در مجله رشد آموزش زیست‌شناسی شده است و کارشناس زیست‌شناسی و علوم دفتر تألیف و دبیری زیست‌شناسی دبیرستان‌های تهران از جمله سوابق اجرایی او هستند.

بهداد اصفهانی (۱۳۴۹)، تهران

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی از دانشگاه آزاد اسلامی و کارشناس علوم تجربی است. ۲۵ سال در مدارس راهنمایی شهر تهران تدریس کرده است. همچنین سرگروه علوم تجربی شهر تهران، مسئول دبیرخانه علوم تجربی شهر تهران، مسئول گروه درس پژوهی شهر تهران، کارشناس مسئول آموزش متوسطه دوره اول مناطق ۱۹ و ۲ تهران، و داور جشنواره کتاب رشد بوده است.

از جمله سوابق علمی - پژوهشی او می‌توان به مسئولیت گروه و تیم درس پژوهی شهر تهران، داوری آثار پژوهشی دبیران شهر تهران در بخش علوم تجربی، عضویت کارگروه «رویکرد فرهنگی - تربیتی دفتر آموزش راهنمایی، وزارت آموزش و پرورش اشاره کرد. وی مؤلف مجموعه کتاب‌های «ارزشیابی نوین آموزشی» و مجموعه کتاب‌های «آشتی با علوم» است.

بتول فرنوش (۱۳۳۲)، تهران

کارشناس ارشد دانشگاه آزاد و کارشناس فیزیک دانشگاه صنعتی شریف است. سابقه سی سال تدریس فیزیک و بیست سال همکاری با گروه علوم تجربی دفتر تألیف با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی دارد. کتاب‌های درسی علوم تجربی دوره ابتدایی، کتاب راهنمای معلم علوم تجربی دوره ابتدایی و کتاب‌های کار (انتشارات مدرسه و مبتکران) از جمله تألیفات او به شمار می‌روند. وی داوری چندین دوره جشنواره کتاب رشد را نیز در کارنامه خود دارد.

بیانیه گروه داوری علوم تجربی

پرورش شایستگی‌های پایه و مهارت‌های فرایندی علمی، یادگیری راه یاد گرفتن، ارتقای خواندن و درک مطالب علمی و پرورش تفکر علمی در دانش‌آموزان، از اهداف مورد نظر برنامه حوزه تربیت و یادگیری علوم تجربی است.

کتاب‌های مناسب علمی - آموزشی و کمک‌درسی که برای دانش‌آموزان و معلمان تهیه می‌شوند، بخشی از رسانه‌های آموزشی به شمار می‌روند که برای دستیابی به اهداف مورد نیاز می‌توانند برنامه درسی آموزش علوم را یاری دهند.

گروه داوران از میان ۳۵ اثر راه یافته به مرحله پایانی جشنواره، شامل کتاب‌های ترجمه شده، ترجمه و تألیف و کتاب کار، شش عنوان کتاب را به‌عنوان نامزد معرفی و سرانجام از میان آن‌ها دو کتاب را به‌عنوان کتاب‌های شایسته تقدیر انتخاب کرد.

توجه به ویراستاری علمی و ادبی کتاب‌ها، ارائه مفاهیم علمی به زبان ساده و روان، استفاده از تصویرهای گویا و جذاب در کتاب‌های تألیفی، توجه به آشنا کردن دانش‌آموزان با روند تولید و تاریخ علم، توجه به حفظ محیط زیست و معرفی حیات وحش ایران زمین. از نقاط قوت کتاب‌های این دوره به شمار می‌آید.

توجه نکردن به ارائه منابع مورد استفاده در کتاب‌های تألیفی، بی‌توجهی به رویکردهای جدید آموزش علوم تجربی به‌ویژه در کتاب‌های کار، و هماهنگ نبودن برخی کتاب‌های ترجمه‌ای با فرهنگ اسلامی - ایرانی را نیز می‌توان از نقاط ضعف کتاب‌ها برشمرد.

پیشنهادمان برای افزایش کیفیت کتاب‌های علوم توجه به رویکرد جدید آموزش علوم، به‌ویژه در کتاب‌های کمک‌درسی متعدد کتاب کار؛ توجه به استانداردهای لازم برای کتاب مانند نهادینه‌سازی و مقدمه برای معرفی کتاب و بیان هدف‌ها؛ ارائه منابع مورد استفاده و در کتاب‌های تألیفی؛ توجه بیشتر به ویراستاری علمی و ادبی کتاب‌ها (در ترجمه و در تألیف)؛ تألیف کتاب‌های مناسب برای آموزش معلمان (علمی و روش‌های آموزش) با زبان مناسب برای معلمان دوره‌های گوناگون؛ توجه به رویکرد دینی و فرهنگی در کتاب‌های ترجمه‌ای؛ توجه به برگردان دقیق واژه‌ها و اصطلاح علمی.

محمد رضا حشمتی (۱۳۴۴)، تهران

کارشناس ارشد آموزش و پرورش تطبیقی است. در حال حاضر معلم درس تفکر و سبک زندگی و سردبیر مجله رشد معلم است. وی یکی از اعضای تیم نویسندگان کتاب «فرهنگ‌نامه مشاغل» است که در سال ۱۳۹۲ عنوان کتاب برگزیده جمهوری اسلامی ایران را به دست آورد. وی داوری چندین دوره کتاب‌های آموزشی و تربیتی رشد را در کارنامه اجرایی خود دارد.

سیده فاطمه شبیری (۱۳۵۰) تهران

کارشناس ارشد علوم تربیتی (تحقیقات آموزشی) دانشگاه تربیت معلم تهران است. دبیری ریاضی مناطق ۱، ۲ و ۱۲ و نیز درس تفکر و سبک زندگی پایه‌های هفتم و هشتم متوسطه منطقه‌های ۲ و ۳ تهران از سوابق او در آموزش و پرورش است. وی از سال ۱۳۸۳ تاکنون عضو تحریریه مجله رشد مدرسه‌فردا است. از سوابق علمی و پژوهشی و مهم‌ترین آثار وی می‌توان پژوهش در حوزه کاربرد ICT در آموزش و پرورش و تألیف کتاب رایانه در خانه (به سفارش دفتر امور زنان نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها) را برشمرد. برگزاری کارگاه‌های مهارت‌های زندگی برای دانش‌آموزان متوسطه و اولیای آنها و برگزاری کارگاه گفت‌وگو (وابسته به مؤسسه امام موسی صدر) از سوابق اجرایی وی به شمار می‌روند.

لیلی محمدحسین (۱۳۴۲)، تهران

کارشناس ارشد زبان و ادبیات انگلیسی و معاون منابع انسانی «مؤسسه منظومه خرد» است. ۲۷ سال سابقه آموزش زبان انگلیسی دارد و به مدت ۱۴ سال در طراحی و اجرای کارگاه‌های آموزشی برای معلمان، مدیران و کارشناسان آموزش و پرورش داشته است. در برنامه آموزشی «تضمین کیفیت در مدارس اسکاتلند» و نیز برنامه «آموزشی ستاد فرهنگی ژاپن برای مدیران و معلمان دوره متوسطه» شرکت کرده و عضو شورای برنامه‌ریزی مجله رشد آموزش راهنمایی بوده است. از جمله آثار وی «مغز و آموزش»، «بینایی سیستمی»، «بهبود مستمر در کلاس درس»، «یادگیری از طریق هم‌یاری»، «تفکر خلاق» و «حل مسئله» را می‌توان نام برد.

بیانیه گروه داوری علوم تربیتی

از دیدگاه داوران این حوزه، کتاب‌های حوزه علوم تربیتی به کتاب‌هایی اطلاق می‌شود که به ارتقای مهارت‌های آموزشی و پرورشی معلمان، مدیران و کارشناسان آموزش و پرورش می‌پردازد. اعتقاد راسخ داریم که در صورت پشتیبانی از انجام پژوهش‌های بنیادین و کاربردی، پژوهشگران به انجام پژوهش‌های بیشتر، حول مسائل چالش‌برانگیز آموزش و پرورش تشویق می‌شوند و در نتیجه تعداد تألیفات این حوزه ارتقا می‌یابد. این‌گونه پژوهش‌ها را می‌توان بلافاصله در کلاس‌های درس به کار بست و به اهداف عالی آموزش و پرورش نزدیک شد.

در بررسی گروه داوری، از ۵۳ کتاب دریافتی از دبیرخانه، ۳۶ کتاب از حیطه داوری خارج و ۱۷ کتاب به‌طور دقیق ارزیابی شدند. معیار داوران برای حذف کتاب‌ها عام بودن بیش از حد مضمون‌های کتاب، ارتباط نداشتن با حوزه علوم تربیتی و جمع‌آوری مطالب تکراری بود. از ۱۷ کتاب مورد داوری، پنج کتاب ترجمه‌ای و ۱۲ کتاب تألیفی بود که مایه خرسندی است.

نقاط ضعف

- متأسفانه بخش عمده‌ای از متون بعضی از کتاب‌های تألیفی ترجمه‌ای بود و گاهی مؤلفان آشکارا رعایت امانت نکرده بودند.

نقاط قوت

- از نقاط قوت کتاب‌های دریافتی، پرداختن به موضوع‌های مبتلا به آموزش و پرورش، مسائل کلاس درس و ارتباطات فردی بین دانش‌آموزان و معلمان است.

پیشنهادها

پیشنهاد گروه داوری برای ارتقای کیفی کتاب‌های حوزه علوم تربیتی، پشتیبانی از معلم - مؤلف است تا معلمان، مدیران و مشاوران شاغل در مدارس بتوانند تجربه‌های دست اول خود را در اختیار همگان قرار بدهند. در صورتی که رشته‌های مرتبط با حوزه علوم تربیتی و تربیت معلم در دانشگاه‌ها به تعریف پژوهش‌های بنیادین و کاربردی در محیط مدرسه و کلاس درس بپردازند و آموزش و پرورش به حمایت از انجام این پژوهش‌ها بپردازد، آن‌گاه می‌توانیم شاهد رشد تألیفات اثربخش در این حوزه باشیم.

علاءالدین کیا (۱۳۴۲)، نوشهر

کارشناس ارشد جامعه‌شناسی از دانشگاه آزاد اسلامی و کارشناس پژوهش علوم اجتماعی از دانشگاه تهران است. دبیری دبیرستان‌ها و مراکز آموزش ضمن خدمت، همکاری با دفتر وزارتی حوزه ستادی، ریاست گروه آموزش و پرورش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، معاونت پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و مدیریت کل فرهنگی دانشگاه فرهنگیان از جمله سوابق آموزش و پرورش او هستند.

وی مدارک و سوابق علمی و پژوهشی متعددی دارد، از جمله مدرک خوش‌نویسی با درجه ممتاز از انجمن خوش‌نویسان ایران. او بیش از ۳۰ پژوهش در حوزه‌های تعلیم و تربیت و امور فرهنگی و هنری انجام داده و راهنمای بیش از ۱۰۰ پایان‌نامه و پروژه تحصیلی دانشجویی بوده است. وی عضو گروه پژوهش هنر پژوهشکده برنامه‌ریزی درسی و نوآوری‌های آموزشی و عضو کمیته داوری اقدام‌پژوهی‌های برتر معلمان است، از سوابق اجرایی او عضویت در هیئت تحریریه مجله رشد و مدیریت اجرایی جشنواره فرهنگی و هنری دانشجومعلمان کشور نیز قابل ذکرند.

مرضیه بناهیان پور (۱۳۴۸)، تهران

کارشناس هنرهای تجسمی است. ۲۵ سال به‌عنوان دبیر هنر مدارس خدمت کرده است و با دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، به‌عنوان عضو شورای برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی فرهنگ و هنر، همکاری دارد. مقالات متعددی به چاپ رسانده است که از جمله آن‌ها «به‌کارگیری و تلفیق ریاضی و هنر در آموزش فراکتال‌ها در کلاس درس» است.

کاوه تیموری (۱۳۴۴)، تهران

کارشناس ارشد جامعه‌شناسی از دانشگاه علامه طباطبایی است. از جمله سوابق خدمت او در آموزش و پرورش سردبیری مجله رشد آموزش هنر، تدریس در مراکز تربیت معلم، و مشاور قائم‌مقام وزیر در انجمن اولیا و مربیان، رئیس گروه آموزش و مدرس انجمن خوش‌نویسان ایران هستند.

نگارش هشت عنوان کتاب هنری و دو عنوان کتاب در حوزه علوم اجتماعی، و انجام دو طرح پژوهشی در فرهنگستان هنر و اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران از جمله کارهای او هستند.

بیانیه گروه داوری فرهنگ و هنر

بی شک یکی از مهم‌ترین ساحت‌های تعلیم و تربیت «ساحت هنری و زیبایی‌شناختی» است و وزارت آموزش و پرورش موظف است از همه امکانات و ظرفیت‌های درونی و بیرونی برای تقویت حس زیبایی‌شناختی و هنری دانش‌آموزان استفاده کند. تولید منابع آموزشی و تربیتی توسط ناشران بخش غیردولتی و علاقه‌مندان به این حرفه، از رویکردهایی است که می‌تواند در این مسیر به برنامه‌ریزان و مجریان امور تعلیم و تربیت کمک شایانی کند.

در حال حاضر، تولید کتاب‌های هنری با ضعف‌ها و قوت‌های قابل توجهی روبه‌روست. این مهم، از نظر میزان تولید کتاب در این زمینه، تناسب با دوره‌ها و سنین گوناگون تحصیلی، کیفیت هنری و زیبایی‌شناختی این کتاب‌ها، نوع مخاطبان و تنوع رشته‌ها و حوزه‌های هنری، قابل بررسی است.

از نقاط قوت کتاب‌های رسیده به این گروه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. ارتقای کیفیت چاپ و تولید برخی کتاب‌ها از نظر گرافیک و صفحه‌آرایی.
۲. تازه و خلاقانه بودن برخی کتاب‌ها و ارائه روش‌های تازه در آموزش هنر.
۳. رویکرد فرهنگی و تربیتی مناسب و نزدیک شدن به استانداردهای وزارت آموزش و پرورش.

همچنین نقاط ضعف زیر در کتاب‌ها مشهود بود.

۱. تعداد اندک کتاب‌های حوزه هنر در مقایسه با سال‌های گذشته (تنها ۱۱ عنوان)؛
۲. برجسته بودن تعداد کتاب‌های ترجمه شده نسبت به کتاب‌های تألیفی (۴۵ درصد تألیف و ۵۵ درصد ترجمه)؛
۳. نبود تنوع کافی در پرداختن به رشته‌های متنوع هنری مانند عکاسی، سفالگری و طراحی؛
۴. کمبود منابع آموزشی و تربیتی برای سال‌های بالاتر تحصیلی به‌ویژه دوره دوم متوسطه و تمرکز منابع تولید شده فعلی بر سنین دبستان و پیش از دبستان و همچنین بی‌توجهی به تولید کتاب برای معلمان و خانواده‌ها.

پیشنهاد‌های گروه داوری فرهنگ و هنر به ناشران و مسئولان و نیز دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی به شرح زیر است:

۱. ترغیب تولیدکنندگان به ورود بیشتر به همه حوزه‌های هنری و توجه انواع مخاطبان آموزش و پرورش؛
۲. ترغیب و تشویق مؤلفان به تولید کتاب‌های متناسب با فرهنگ ملی و بومی ایران اسلامی؛
۳. ترغیب معلمان و خانواده‌ها به استفاده بیشتر از کتاب‌های تولید شده و در نتیجه اقتصادی شدن تولید این منابع؛
۴. اجرای نشست‌های توجیهی و هماهنگی برای بیان استانداردها و شاخص‌های کتاب‌های تربیتی و آموزشی با افراد حوزه نشر.

سید جواد بهشتی (۱۳۳۲)، کاشان

تحصیلات حوزوی خارج فقه دارد. معاونت آموزش نهضت سوادآموزی دهه ۷۰ و مدیر کل قرآن و عترت و نماز ده ۸۰ وزارت آموزش و پرورش و مشاور وزیر در امور قرآن و عترت و نماز از سوابق خدمتی ایشان هستند. تاکنون حدود ۲۰ عنوان کتاب و مقالاتی در نشریات به چاپ رسانده و در تولید «فرهنگ‌نامه قرآن» و «فرهنگ‌نامه صحیفه» مشارکت کرده است.

وی داوری چند دوره جشنواره کتاب رشد را نیز در کارنامه خود دارد.

پهروز رضایی کهریز (۱۳۴۷)، اردبیل

دانشجوی کارشناس ارشد الهیات است. از سال ۱۳۶۶ نویسندگی برای کودکان و نوجوانان را آغاز کرده و بیش از ۱۰ سال سردبیری مجله‌های «امید آینده‌ساز» و «رشد دانش‌آموز» را بر عهده داشته است. از سال ۱۳۸۸ در بخش «معاونت کتاب و سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی» با دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی همکاری دارد. مجموعه ۱۲ جلدی «قصه‌های خدا»، «فرهنگ‌نامه طلایی نوآموز» و «آرزوهای یک چوب» از آثار او در حوزه کودکان و نوجوان است و دو فرهنگ‌نامه قرآنی را در دست انتشار دارد.

فاطمه فاخر (۱۳۴۵)، رودسر

کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث از دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی است. از جمله حوزه‌های محل خدمت وی می‌توان کارشناس قرآن حوزه ستادی، کارشناس برنامه‌ریزی شوراهای دانش‌آموزی، کارشناس برنامه‌ریزی اوقات فراغت، کارشناس نظری و پیش‌دانشگاهی و دوره تکمیلی بزرگ‌سالان، کارشناس امور فرهنگی و هنری و دبیری را نام برد.

تدریس در دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه‌های جامعه علمی - کاربردی و دوره‌های ضمن خدمت کوتاه‌مدت فرهنگیان نیز جزو سوابق علمی پژوهشی او هستند. از دیگر سوابق آموزشی وی می‌توان به مدرسی کلاس آموزش خانواده، سرگروهی آموزشی و داوری جشنواره خوارزمی اشاره کرد. وی در ساحت‌های گوناگون قرآنی، اجتماعی و تربیتی در روزنامه‌ها، ماه‌نامه‌ها و مجلات مقاله نوشته و مقاله «مدرسه قرآن با رویکرد مدرسه‌محوری» از جمله مقالات اوست.

بیانیه گروه داوری قرآن

گروه داوری قرآن، قدردان همه پدیدآورندگان و ناشران گران قدری است که در حوزه قرآنی فعال اند. به خصوص سپاس گزار ناشرانی است که آثار خود را با هدف عرضه در آموزشگاه‌ها، برای ارزیابی به دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی سپرده‌اند و به سهم خود به رونق این جشنواره، که دغدغه محوری آن کتاب و کتاب‌خوانی است، افزوده‌اند.

خوش‌بختانه در بین کتاب‌های رسیده آثار ارجمندی به چشم می‌خورند که در واقع می‌توان آن‌ها را مایه مباهات شمرد. آشکار است پدیدآورنده و ناشر برای به ثمر رسیدن آن زحمتی چشمگیر متحمل شده‌اند. اما دریغ که بسیار اندک‌اند؛ و نیز جای دریغ است که در سرزمین اسلامی ایران و با وجود فعالیت‌های فراوان قرآنی، کتاب‌های قرآنی سهم اندکی در خیل کتاب‌های تولید شده دارند و با وجود برگزاری دو جشنواره مستقل قرآنی توسط سازمان پژوهش، تنها ۱۷ عنوان کتاب به گروه داوری قرآن راه یافته‌اند و ناشران محترم کتاب‌های قرآنی، با وجود اطلاع از برگزاری جشنواره، از ارسال آثار تازه خود خویشتن‌داری می‌ورزند.

آثار تولید شده برای کودکان و نوجوانان نیز غالباً به داستان‌های قرآنی محدود می‌شوند. در حالی که اقیانوس پهناور و ژرف قرآن، مشحون از معارف گران‌سنگی است که درباره هر کدام یا هر دسته از این معارف - بسته به ذوق و هنر پدیدآورندگان - می‌توان کتاب‌های متعدد در سطوح گوناگون، اعم از خردسال، کودک، نوجوان، جوان و معلم، پدید آورد.

نکته درخور توجه دیگری که در کتاب‌های قرآنی به چشم می‌خورد، سهل و ساده انگاشتن موضوع توسط برخی ناشران است؛ به نحوی که گاه قصه‌های نوشته شده حتی از ابتدایی‌ترین اصول قصه‌نویسی بی‌بهره‌اند؛ حال آنکه این آثار به دلیل حساسیتی که دارند - نه تنها نیازمند ویرایش ادبی دقیق و البته متناسب با سطح ذهنی و آموزشی کودک هستند، بلکه لازم است توسط افراد آشنا به قرآن نیز مطالعه شوند تا از لغزش‌های احتمالی پیشگیری شود.

در بررسی کتاب‌های قرآنی این دوره با برخی ویژگی‌های ارزشمند از سویی و برخی ضعف‌های آزاردهنده از سوی دیگر روبه‌رو بودیم که برای پرهیز از زیاده‌گفتار از آن‌ها چشم می‌پوشیم. در پایان، متواضعانه به ناشران و پدیدآورندگان که دغدغه گسترش فرهنگ قرآنی را دارند و عمر و سرمایه خود را در خدمت قرآن قرار داده‌اند، پیشنهاد می‌کنیم:

- پیش از تألیف کتاب، اهداف برنامه درسی دینی و قرآن را از نظر بگذرانند و تعامل خود را با گروه دینی و قرآن دفتر تألیف کتاب‌های درسی و دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی افزایش دهند تا با شناسایی فضاهای خالی و تمرکز کوشش‌ها و سرمایه‌های خود در آن بخش‌ها در گسترش فرهنگ دینی و قرآنی نقشی مؤثر ایفا کنند؛ - در طرح موضوعات قرآنی، ضمن آنکه نسبت به نیازها و علاقه‌های مخاطبان خود حساسیت دارند، شرایط زمانی و سطح ذهنی آن‌ها را مورد توجه قرار دهند و در تولید آثار از مشورت ناشران موفق قرآنی، یا کارشناسان آشنا، امین و دلسوز بهره بگیرند؛

- کتاب خوب نیازمند توجه به هر دو بعد محتوا و ظاهر است. خواندن کتاب‌هایی که از سازمان‌دهی و زبان مناسب برخوردارند و از قلم‌هایی روان بهره گرفته‌اند، مطالعه را آسان و لذت‌بخش و اثر آن را ماندگارتر می‌کند. همچنین، بهره‌گیری از هنر و جذابیت‌های بصری، که از گذشته‌های دور در کتابت آثار قرآنی به کار گرفته می‌شد، از ملزوماتی است که باید در نشر این گونه آثار به آن‌ها توجه جدی داشت.

- سطح‌بندی مطالب و تولید مطالب برای مخاطب تعریف شده، موجب هدف‌گذاری صحیح و تولید کتاب‌هایی مناسب‌تر می‌شود و چه بسا توجه و اقبال بیشتر مخاطب را به دنبال داشته باشد. به‌عکس، گسترده‌تر کردن دایره مخاطبان شاید موجب از دست دادن هر دو سوی طیف و مثل «از اینجا رانده و از آنجا مانده» شود.

- کوشش برای کاربردی کردن مطالب کتاب‌ها، و ارتباط دادن آموزه‌های دینی و قرآنی با زندگی روزمره و مسائل پیرامونی مخاطب، از شایسته‌ترین شگردها برای جذب وی به سوی مطالعه است.

- و بالاخره، با عنایت به اهمیت مطالبی که در منابع دینی عرضه می‌شود، باید کوشید امانت‌دارانه منابع اصلی مطالب را به مخاطب نشان داد و امنیت خاطر او را فراهم آورد؛ ضمن اینکه با آماده‌سازی نمایه‌ای از موضوعات، می‌توان یافتن مطالب و موضوعات مطلوب را برای او آسان کرد.

عابدین اربان پور (۱۳۵۰)، دورود

کارشناس ارشد زراعت از دانشگاه آزاد دزفول است. ۱۸ سال سابقه هنرآموزی هنرستان‌های سوسنگرد و اهواز و دماوند، سرگروهی آموزشی استان خوزستان، سرگروهی آموزشی منطقه دماوند و کارشناس رشته امور زراعی دفتر تألیف و برنامه‌ریزی درسی را در کارنامه سوابق خود در آموزش و پرورش دارد. وی کارشناس محصول‌گرای کشت و صنعت نیشکر و صنایع جانبی امیرکبیر، عضو کمیسیون شورای برنامه‌ریزی در برنامه درسی رشته امور زراعی در دفتر تألیف کتاب‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش در گروه کشاورزی است. کتاب‌های درسی «آب، خاک و گیاه»، «کتاب راهنمای هنرآموز تولید و پرورش حبوبات»، «عملیات خاک‌ورزی»، «راهنمای هنرآموز کتاب عملیات خاک‌ورزی»، «دانش فنی امور زراعی»، «دانش فنی رشته امور باغی»، «دانش فنی رشته ماشین‌های کشاورزی»، «دانش فنی امور دام» و کتاب «همراه هنرجوی رشته امور زراعی» را تألیف کرده است.

جلیل تاجیک (۱۳۳۰)، شهریار

کارشناس ارشد باغبانی از دانشگاه علوم تحقیقات است. ۳۰ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش دارد؛ در سمت‌های سرپرستی بخش زراعت و باغبانی معاونت فنی و ریاست هنرستان کشاورزی دارد. از مهم‌ترین آثار او می‌توان تألیف کتاب‌های درسی (گیاه‌شناسی، تولید محصولات باغی کتاب‌های پایه دهم، فنی و حرفه‌ای پایه یازدهم، کتاب‌های کشت خارج از گلخانه گل گلایل و مریم و پرورش گلخانه و بیرون از گلخانه سنبل و لاله) و بازنگری کتاب درسی تولید محصولات باغی و کتاب درسی گیاه‌شناسی را نام برد.

سیدناصر خالقی میران (۱۳۶۰)، مشهد

دکترای تخصصی تغذیه دام از دانشگاه تربیت مدرس را دارد. با داشتن ۱۲ سال سابقه کار در آموزش و پرورش، در پست‌های هنرآموزی رشته امور دامی، کارشناس امور کاردانش و کشاورزی اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران، کارشناس مسئول فنی و حرفه‌ای آن اداره کل خدمت کرده و مدرس دانشگاه‌های پیام نور، فنی و حرفه‌ای و دانشگاه فرهنگیان است.

بیانیه گروه داوری کشاورزی

با توجه به تنوع آب‌وهوای ایران، برای تولید محصولات کشاورزی، به تربیت نیروی انسانی برحسب شرایط خاص مناطق نیاز است. وجود کتاب‌ها و سایر رسانه‌های آموزشی مرتبط و خاص مناطق در این زمینه.

با توجه به عناوین کتاب‌های کشاورزی در زمینه‌های زراعی، باغی، دامی، ماشین‌های کشاورزی و صنایع غذایی، باید بررسی و غربالگری صورت گیرد تا آثاری که در زمینه آموزش کشاورزی (برای هنرجویان یا هنرآموزان) مناسب هستند معرفی و استفاده شوند. البته کتاب‌هایی که در زمینه کشاورزی ارسال شده‌اند نسبت به آنچه در این حوزه منتشر شده، بسیار ناچیز است و از این نظر باید علت مشخص و رفع شود.

نقاط قوت

استفاده از تصاویر متناسب با موضوع و همچنین کاربردی (عملیاتی) بودن آن‌ها از نقاط قوت کتاب‌های این دوره است.

نقاط ضعف

از نقاط ضعف آن‌ها نیز می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: نبودن یا کم‌رنگ بودن منابع، به‌روز نبودن بسیاری از آن‌ها و منطقه‌ای نبودنشان که سبب می‌شود بخش‌هایی از کتاب‌ها در همه مناطق کاربردی و عملیاتی نباشند.

پیشنهادها

- ارتباط بیشتر با ناشران و جذب کتاب‌های مربوط به رشته‌های تحصیلی برای داوری؛
- معرفی کتاب‌های برگزیده به هنرستان‌های کشاورزی؛
- مشخص کردن اهداف آموزشی در حوزه کشاورزی و نظرسنجی درباره تولید و بسته‌های آموزشی، از جمله کتاب‌های مورد نیاز این رشته و ارسال نتیجه نظرسنجی به مؤلفان و کارشناسان رشته‌ها.

سید رحمن هاشمی (۱۳۲۷)، زنجان

دارای تحصیلات حوزوی و کارشناس ارشد عرفان اسلامی از دانشگاه آزاد است. مسئولیت آموزش و پرورش ماه‌نشان، کارشناس مسئول دفتر تربیت معلم، مشاوره فرهنگی شهرداری منطقه ۲ تهران و کارشناس رشته مدیریت خانواده را در کارنامه خدمت خویش دارد. از جمله تألیفات او عبارت‌اند از: «عصمت در عرفان و کلام اسلامی»؛ مطابقت کتاب خلاف شیخ طوسی با نسخه دست‌نویس چهار نسخه از ایران، نجف، تاشکند و لبنان؛ «صلح در قرآن و منشور حقوق بین‌المللی»؛ ترجمه «التفسیر فی ضوء التمدن الاسلامی» (پرتوی در تمدن اسلام). از دیگر سوابق اجرایی وی می‌توان کارشناس مدیریت خانواده و معاونت آموزشی مؤسسه پژوهشی مشاوران مدیریتی دانشگاه صنایع و معدن شعبه البرز را نام برد.

محبوبه خلفی (۱۳۳۵)، ملایر

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی از دانشگاه الزهراء (س) است. از سوابق خدمت ایشان در آموزش و پرورش تدریس اقتصاد و آمار، مدیریت هنرستان و دبیرستان، کارشناس مسئول دفتر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و عضویت کمیسیون کتاب‌های دفتر تألیف رشته مدیریت خانواده است.

وی مقالات متعددی درباره فعال کردن انجمن اولیا و مربیان، وضعیت فارغ‌التحصیلان رشته مدیریت آموزشی، و اهمیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به چاپ رسانده و در تألیف کتاب «اقتصاد و هزینه‌ها در رشته مدیریت خانواده» با دفتر تألیف همکاری کرده است. از سوابق اجرایی او دبیری کمیته استراتژی دفتر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، مشاوره امور بانوان، ریاست گروه اقتصاد و آمار و داوری جشنواره کتاب‌های رشد را می‌توان نام برد.

سارا فرجاد (۱۳۳۳)، بیرجند

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی علوم تربیتی است و سی سال سابقه تدریس در هنرستان‌ها را دارد. علاوه بر این، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی بوده و ۲۵ سال با دفتر تألیف فنی و حرفه‌ای و کاردانش همکاری کرده است. از جمله سوابق علمی پژوهشی وی «عضویت کمیسیون تألیف کتاب‌های مربی کودک، عضویت شورای برنامه‌ریزی درسی رشد کودک‌پاری، عضویت کمیسیون آموزش‌های فنی و حرفه‌ای شورای عالی» بوده است و تاکنون موفق به تألیف کتاب کار و فناوری پایه دهم و کتاب فنون مراقبت و نگهداری کودک، کتاب‌های درسی هنر جو، راهنمای هنرآموز و کتاب‌های همراه هنر جو در رشته مربی کودک (نظام جدید) شده است.

بیانیه گروه داوری مدیریت خانواده، بهداشت و کودک‌یاری

رشته مدیریت خانواده و بهداشت و کودک‌یاری در کشور، نیروی انسانی لایق و شایسته را تربیت می‌کند تا مدیران شایسته و مربیان برجسته‌ای در کودک‌یاری و بهداشت و مدیریت خانواده تحویل جامعه دهد. با ارتقای سطح آموزش مهارت‌های متنوع و ارائه اصول و مبانی تربیت بدنی و ملی، ارزش‌های والای اسلامی را پاسداری نمایند، و به توسعه روابط اجتماعی و اقتصادی بالنده‌ای نائل گردند و در مقابل تهاجم فرهنگی دشمنان انقلاب و کشور ایستادگی نمایند و در طول عمر خود در اداره کردن کشور ایران و حفظ نظام مقدس اسلامی ایران را به سرافرازی برتر برسانند.

تعداد کتاب‌های واصله به گروه داوری بالغ بر ۱۱۴ جلد حکایت از توجه ناشران و مؤلفان و مترجمان عزیز می‌کرد و این کتاب‌ها غالباً موجب دانش‌افزایی و ارتقای سطح دانش و بینش هنرجویان و هنرآوران رشته‌ها را در برداشت از آنجایی که هدایت نسل جوان در این برهه از زمان به تلاش و کوشش دانشمندان و مؤلفان و مترجمان و ناشران عزیز، بستگی دارد انتظار می‌رود همه ناشران و مؤلفان محترم با شرکت در این نوع جشنواره‌ها حمایت عملی خود را به فرزندان این سرزمین با ارسال کتاب‌های مطلوب و درخور رشته‌های مذکور به اثبات برسانند و خود را خادم فرهنگ جامعه و تعلیم و تربیت به حساب بیاورند تا در دنیا و عقبا از پاداش برتر الهی برخوردار باشند.

ضمن تشکر از همه مؤلفان و مترجمان و ناشران گرامی کتاب‌ها در سطح نسبتاً شایسته و خوبی بود و پاسخ‌گوی نیاز روز هنرآموزان و هنرجویان و اولیا و مدیران و معاونین مدارس را در برداشت و اکثراً در راستای برنامه درسی رشته‌های مذکور بود و از صاحبان رسانه‌ها انتظار داریم همواره تألیفات منطبق با برنامه‌های درسی را برای ارزیابی ارائه نمایند.

گروه داوران انتظار دارند:

۱. کتاب‌هایی را که از منابع علمی برخوردارند برای ارزیابی ارائه نمایند، زیرا منابع و مآخذ در هر کتابی به‌عنوان مرجع علمی، کیفیت آثار و تولیدات علمی را اعتبار خاصی می‌بخشد و به ارزش علمی کتاب می‌افزاید.

۲. سطح اطلاعات علمی متناسب با رشته‌های آموزشی و مطابق برنامه‌های درسی وزارت آموزش و پرورش باشد.

۳. به نمایه یا کتاب‌نامه، فهرست و مندرجات و مشخصات فیزیکی توجه بیشتری به عمل آورند.

۴. در ارائه تصاویر و به صحافی کتاب دقت بیشتری مبذول دارند.

۵. به صفحه‌آرایی با کیفیت مطلوب توجه نشان دهند تا موجب انبساط خاطر خوانندگان کتاب‌ها را فراهم بیاورند.

از ناشران محترم انتظار می‌رود:

۱. تلاش و کوشش خود را همواره به انتظارات واقعی هنرآموزان و هنرجویان معطوف دارند و در این راستا بیشتر با کارشناس درسی هر رشته مشاوره لازم را داشته باشند.

۲. تلاش مضاعفی در تبلور استعدادها و مطالعه‌کنندگان کتاب‌های هم‌سو با کتب درسی را مد نظر داشته باشند.

۳. هر قدر کتاب‌ها در راستای برنامه‌های درسی تألیف و نشر یابد، ارتقای سطح علمی و رشد و شکوفایی دانش‌آموزان و هنرجویان را فراهم خواهد ساخت.

۴. نسبت به کاهش قیمت کتاب توجه نمایند تا دانش‌آموزان و نوآموزان توان خرید کتاب‌ها را داشته باشند.

حوری قاهری (۱۳۵۱)، ساوه

کارشناس ارشد ژئومورفولوژی از دانشگاه تهران است. ۲۴ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش دارد. از جمله آثار او می‌توان به مقاله «بررسی پتانسیل‌های لرزه‌خیزی در تهران»، نشریه جغرافیایی (در گروه‌های آموزشی)، جزوه آموزشی «جغرافیای قطر» (برای استفاده دانش‌آموزان ایرانی ساکن قطر) و سند تولید کتاب‌های آموزشی غیردرسی در حوزه مطالعات اجتماعی اشاره کرد. سرگروهی جغرافیای شهر تهران، عضویت در شورای برنامه‌ریزی گروه جغرافیای دفتر تألیف و عضویت در هیئت تحریریه مجله رشد جغرافیا از مهم‌ترین سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

فریبرز بیات (۱۳۴۲)، توپسرکان

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی از دانشگاه آزاد اسلامی است. از جمله سوابق خدمت وی در آموزش و پرورش دبیری مرکز مطالعات راهبردی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، سردبیری سال‌نامه رشد و نیز فصل‌نامه رشد آموزش علوم اجتماعی است. مجری و عضو تیم تدوین پرسش‌نامه پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در سال‌های ۱۳۷۹ و ۱۳۸۲ در تهران بوده و بررسی رابطه عام‌گرایی و اخلاق در قرآن، بررسی «وجدان کاری در ایرانیان»، مشترک با دکتر مسعود حی، بررسی «بحران اخلاقی» (پژوهشی بین شهروندان تهرانی) «اخلاق رسانه‌ای و تغییر ارزش‌ها در بین شهروندان تهرانی» را انجام داده است.

از جمله سوابق اجرایی وی دبیری سابق مدرسه همشهری، دبیری گروه اجتماعی روزنامه همشهری، معاونت پژوهشی مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سردبیری فصل‌نامه رسانه نیز هستند.

سوسن نوروزی (۱۳۴۴)، مشهد

کارشناس ارشد جامعه‌شناسی را از دانشگاه آزاد تهران دارد. با ۲۴ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش، در حوزه‌های معاونت آموزش متوسطه، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و دفتر تألیف و برنامه‌ریزی انجام وظیفه کرده است. مجری طرح «بررسی میزان انطباق رشته ساخت و تولید با نیازهای صنعت در این رشته» بوده و مقاله علمی پژوهشی «بررسی وضعیت مجموعه‌سازی کتابخانه‌های مدارس ابتدایی دولتی شهر تهران (۱۳۸۸) را در همایش ملی کتابخانه‌های آموزشگاهی و مقاله «مروری بر تحقیقات انجام شده در زمینه تأثیر مدارس هوشمند بر فرایند یاددهی - یادگیری» را در دومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پرورش (۱۳۹۶) به چاپ رسانده است. از سوابق اجرایی او می‌توان به «کارشناس گروه مطالعات اجتماعی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی»، «عضویت شورای برنامه‌ریزی و نظارت بر تألیف کتاب‌های مطالعات اجتماعی پایه پنجم ابتدایی و پایه‌های هشتم و نهم متوسطه» و «داوری دو دوره جشنواره کتاب رشد» اشاره کرد.

بیانیه گروه داوری مطالعات اجتماعی و سواد رسانه‌ای

هیئت داوران سپاس ویژه خود را از توجه دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی به نقش کتاب‌های کمک‌آموزشی و کمک‌درسی در تسهیل اهداف برنامه‌درسی کلی در حوزه مطالعات اجتماعی اعلام می‌کند. توسعه روزافزون دانش و دستاوردهای علمی در حوزه مطالعات اجتماعی از یک‌سو و ظرفیت محدود کتاب‌های درسی برای بسط بعضی از مفاهیم و موضوعات این حوزه از سوی دیگر، ایجاب می‌کند تولید منابع تکمیلی آموزشی در راستای اهداف برنامه‌درسی حوزه مطالعات اجتماعی، به منظور دانش‌افزایی و روزآمدسازی اطلاعات دانش‌آموزان و معلمان، به‌طور جدی در دستور کار قرار گیرد. حوزه وسیع مطالعات اجتماعی انتظار تولید تعداد زیادی کتاب را با عنوان‌ها و موضوعات متنوع داشت، حال آنکه تنها ۳۲ عنوان کتاب در این حوزه دریافت شد که نشان‌دهنده توجه اندک جامعه دانش‌پژوهان و مؤلفان ما به حوزه تألیف و ترجمه کتاب‌های مطالعات اجتماعی است.

ورود به عصر جامعه اطلاعاتی و رسانه‌ای شدن جهان موجب شده است در این دوره از جشنواره کتاب‌های چندی به حوزه رسانه‌ها، سواد رسانه‌ای، سواد اطلاعاتی، انقلاب دیجیتال و شبکه‌های اجتماعی اختصاص یابد. جهانی شدن اقتصاد و تجارت و گسترش مناسبات بومی، مالی و بانکی نیز واکنش مناسبی را به ناشران این دوره داشته است و کتاب‌های در خور توجهی در این دوره به بیان موضوعات اقتصاد، بانک، پول و مناسبات مالی و تجاری برای گروه‌های متفاوت سنی پرداخته‌اند. علاوه بر این، انتشار کتاب‌هایی در حوزه باستان‌شناسی، با توجه به ظرفیت‌های کشورمان در این زمینه، و خلأ آثاری از این دست، قابل تقدیر است.

از نقاط ضعف کتاب‌های این دوره می‌توان به این موارد اشاره کرد:

- شیوه ارائه محتوا در اغلب کتاب‌های دریافتی یکسان و یکنواخت است که با توجه به رده سنی مخاطبان، انگیزه‌چندانی برای پیگیری مطلب ایجاد نمی‌کند.
- محتوای ارائه شده با یافته‌های جدید علمی این حوزه متناسب نیست.
- جای کتاب‌هایی که به مفاهیم، نظریه‌ها، صاحب‌نظران و موضوعات جامعه‌شناختی، به شکل ساده و آموزشی، بپردازد، خالی بود. همچنین خلأ کتاب‌های مربوط به حوزه آسیب‌های اجتماعی تهدیدکننده گروه سنی جوان و نوجوان کشور احساس می‌شود.

پیشنهادها

۱. تولید کتاب‌های دانش‌افزایی، فعالیت‌های کاوشگری و آموزش مهارت‌های جغرافیایی در دستور کار مؤلفان و ناشران محترم قرار گیرد.
۲. در تألیف کتاب‌هایی که مخاطب آن‌ها معلمان هستند، اهتمام جدی‌تری صورت پذیرد. در این راستا بهتر است نیازهای مخاطبان اولویت‌بندی شوند.
۳. با توجه به دگرگونی شیوه‌های آموزش و پژوهش، کتاب‌های متناسب با روش‌ها و پژوهش‌های بومی جهانی در حوزه آموزش مطالعات اجتماعی تألیف شوند.
۴. با توجه به عدم موضوع و علاقه‌مندی مخاطبان به مفاهیم این حوزه، نیازها و علاقه‌های مخاطبان در این حوزه بررسی و فهرست‌بندی شوند.

محمد لطفی نیا (۱۳۴۹)، زنجان

کارشناس صنایع چوب از دانشگاه شهید رجایی، کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی از دانشگاه آزاد است. از سوابق ۲۴ ساله خدمت او در آموزش و پرورش می‌توان به کارشناس فنی استان کردستان، مدیریت هنرستان ماندگار صنعتی تهران و همکاری با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی اشاره کرد. وی مؤلف ۱۰ عنوان از کتاب‌های تخصصی رشته صنایع چوب و مبلمان و دو کتاب با عنوان‌های «الگوهای برنامه‌ریزی درسی» و «استاندارد عملکرد معلم» است.

از دیگر سوابق اجرایی او کارشناس مکانیک و کارشناس مسئول مکانیک دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارودانش است.

ناصر جمادی، (۱۳۴۸)، تهران

دانش آموخته رشته تأسیسات تهویه و تبرید دانشگاه شهید رجایی در سال ۸۴ است. ۲۸ سال سابقه تدریس در هنرستان‌های کشور و حضور در سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی را به‌عنوان کارشناس دفتر فنی و حرفه‌ای و کارشناس دفتر تألیف کتاب‌های درسی از سال ۹۴ تاکنون دارد. علاوه بر این، طراح سؤال کشوری و سؤال‌های استانی و داور و مسابقات کشوری هنرستان‌هاست. از مهم‌ترین آثار او می‌توان تألیف کتاب‌های پایه‌های دهم و یازدهم و تألیف چند کتاب کمک‌آموزشی را نام برد.

بهروز خطیبی (۱۳۵۴)، تهران

دانشجوی کارشناس ارشد تبدیل انرژی دانشگاه یادگار امام (ره) است. از جمله سوابق کاری او می‌توان به ۱۸ سال هنرآموزی، هشت سال سرگروهی آموزشی استان و نیز عضویت گروه تألیف و برنامه‌ریزی درسی رشته مکانیک خودرو و کارشناس دفتر تألیف رشته مکانیک خودرو اشاره کرد.

مسئولیت دبیرخانه استانی شهرستان‌های استان تهران و کارشناس دفتر تألیف کتب فنی و کارودانش نیز از سوابق اجرایی او محسوب می‌شوند.

بیانیه گروه داوری مکانیک

ارزیابی و داوری چنین آثاری بسیار مفید و سازنده است و کتابها باید با صرف وقت مناسب و با دقت داوران و کارشناسان تخصصی این رشته بررسی شوند. در این دوره، تعداد ۲۰ عنوان کتاب کمک آموزشی نسبتاً جامع در گروه مکانیک، از رشته‌های صنایع چوب و مبلمان، تأسیسات، مکانیک خودرو، ساختار تولید و صنایع فلزی ارزیابی، بررسی و امتیازدهی شدند.

اکثر کتاب‌های کمک آموزشی، فنی و حرفه‌ای و کاردانش هستند و فقط یادگیری کتاب‌های درسی را تسهیل می‌کنند.

در اکثر کتاب‌ها، بیشتر مؤلفان از مجموع کتاب‌های گذشته اثرات را گردآوری و بازنویسی کرده‌اند. مثلاً کتاب‌های «کار و فعالیت یا تمرین» از مجموع کتاب‌های تألیف شده قبلی خود مؤلفان، که در منابع هم به آن‌ها اشاره شده است، فراهم آمده‌اند.

انتظار می‌رود به کتاب‌های نوپدید و جدید که ضمن به‌روز و علمی‌تر بودن، کمک شایانی به جامعه هنرجویان یا هنرآموزان و حتی دانشجویان می‌کنند، بهای بیشتری داده شود و از چاپ کتاب‌های تکراری، مانند «گام به گام»‌های متعدد با عنوان‌های جدید و محتوای نسبتاً تکراری پرهیز شود. در پایان، از زحمات همه عزیزان و دست‌اندرکاران دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی تقدیر و تشکر می‌شود.

وحید نیکخواه آزاد (۱۳۳۵)، تهران

دانش آموخته رشته جامعه‌شناسی دانشگاه تهران است. وی علاوه بر فعالیت طولانی در زمینه ادبیات کودک و نوجوان (از جمله سردبیری مجله کیهان بچه‌ها، مدیریت تولید کتاب کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و عضویت در شورای انتشارات کانون)، در زمینه سینما و تلویزیون نیز فعال بوده است. همچنین مدیریت گروه‌های کودک و نوجوان شبکه‌های یک و دوی سیما و بنیاد سینمایی فارابی، مجموعه‌های تلویزیونی متعدد (از جمله سمندون، خودروی تهران ۱۱) و آغوش‌های خالی و فیلم‌های سینمایی پرشماری را برای مخاطبان کودک و نوجوان به تولید رسانده است. از مهم‌ترین فیلم‌های سینمایی او به‌عنوان تهیه‌کننده می‌توان به «گلنار» پاتال و آرزوهای کوچک، «مدرسه پیرمردها»، «تان و شعر»، «نصرالله و فرزندانش» و «آینه» اشاره کرد. وی همچنین کارگردانی فیلم‌های سینمایی «علی وانی»، «نصف مال من، نصف مال تو»، «دیو و دلبر»، «فرزندخوانده» و نیز «گنجشک اشی مشی» را در کارنامه خود دارد.

حسن دولت‌آبادی (۱۳۳۵)، ساری

مدرک درجه یک هنری در رشته کارگردانی (معادل دکترا) از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و کارشناس ارشد کارگردانی تئاتر از دانشگاه آزاد است. سردبیری و طراحی دو مجله شکوفه انقلاب و جوانه انقلاب در امور تربیتی و کارشناس تئاتر استان مازندران از فعالیت‌های اوست. در دوره‌های کارگردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد در آموزش و پرورش و دانشکده‌های هنر، هنر و معماری، سوره و دانشگاه آزاد اسلامی تدریس کرده و جشنواره‌ها و فستیوال‌های استانی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی را داوری کرده است. بیش از ۵۰ مقاله به چاپ رسانده و اجرای چندین طرح ملی، تولید فیلم، نمایش‌های رادیویی و تولیدات تلویزیونی را به عهده داشته است. از مهم‌ترین سوابق اجرایی وی معاونت مدیرکل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مازندران، ریاست اداره ادبی و هنری فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران و عضویت شورای تصویب صدای استان‌های کشور است. تاکنون موفق به نگارش و انتشار ۵۶ عنوان کتاب شده و ۱۳ بار در جشنواره‌ها برگزیده شده است.

وحید گلستان (۱۳۵۸)، کازرون

کارشناس ارشد سینما، مدرس دانشگاه و پژوهشگر سینما، نویسنده و کارگردان است. نویسنده و کارگردان فیلم سینمایی «تُتُل و راز صندوقچه» و چندین تله‌فیلم و ده‌ها فیلم کوتاه (مستند داستانی و انیمیشن) است. از جمله سوابق اجرایی او داوری جشنواره‌های گوناگون از جمله فیلم فجر، کودک و رشد است. در اجرای طرح‌های پژوهشی ملی و بین‌المللی نیز همکاری کرده است. مقاله‌هایی نیز در ISI و ISC به ثبت رسانده است. وی فیلم‌نامه «ده ثانیه» و کتاب‌های «کاربرد فیلم آموزشی» و «نشانه‌شناسی سینما و تئاتر» را نیز تولید کرده است.

بیانیه گروه داوری نمایش، فیلم و سینما

گروه داوری بخش نمایش، فیلم و سینما، در پانزدهمین جشنواره کتاب رشد، در پایان داوری کتاب‌های این بخش، لازم می‌داند نکاتی را یادآور شود:

۱. به نظر می‌رسد کتاب‌های منتشر شده در این حوزه بیش از آثاری باشند که به جشنواره راه یافته‌اند. ضروری است سازوکاری اتخاذ گردد که به شناسایی همه کتاب‌های این حوزه منجر شود تا جشنواره با غنای بیشتر و به شکل جامع‌تری برگزار گردد.
۲. برای تشویق ناشران به تولید بیشتر کتاب‌هایی با رویکرد آموزشی و تربیتی، پیشنهاد می‌شود در کنار برگزیدن کتاب‌های برتر، جایزه‌ای برای بهترین ناشران در عرصه کتاب‌های آموزشی و تربیتی در نظر گرفته شود.
۳. برای جلب توجه بیشتر ناشران به اهمیت انتشار کتاب‌های آموزشی و تربیتی، پیشنهاد می‌شود دبیرخانه جشنواره با برگزاری جلسات منظم با نویسندگان، مترجمان و ناشران، روندی پویا و مستمر در تولید کتاب‌های مناسب و کاربردی برای استفاده آموزگاران، مربیان تربیتی و پرورشی، و نیز دانش‌آموزان پایه‌گذاری کند.
۴. همچنین پیشنهاد می‌شود، پژوهش‌های جامعی برای شناسایی موضوعات مورد توجه و نیاز آموزش و پرورش در زمینه‌های گوناگون صورت پذیرد و حاصل آن در اختیار نویسندگان، مترجمان و ناشران قرار گیرد تا کتاب‌های مناسبی که می‌توانند به فعالیت‌های مرتبط غنای بیشتر ببخشند، به تولید برسند.

گروه داوری بخش نمایش، فیلم و سینما، برای همه نویسندگان، مترجمان و ناشران آثار آموزشی و تربیتی، و نیز برای مسئولان محترم برگزارکننده جشنواره کتاب رشد آرزوی توفیق روزافزون دارد.

گروه داوری هنرهای تجسمی و مباحث عمومی

خدیجه بختیاری (۱۳۴۵)، تهران

کارشناس ارشد هنر اسلامی از دانشگاه سوره است. ۱۷ سال گرافیک و نیز هنر را در هنرستان‌های شهرستان‌های تهران و شهر تهران آموزش داده و مدرس آموزشکده‌های هنر نیز بوده است. عضویت در کمیسیون‌های تخصصی رشته گرافیک را نیز در سوابق خدمت خود دارد. از جمله فعالیت‌های علمی پژوهشی او تألیف مقالات هنری و پژوهشی در مجله رشد هنر و مجله رشد فنی‌وحرفه‌ای، همکاری در تألیف کتاب‌های درسی رشته گرافیک و فتوگرافیک و شرکت در جشنواره‌های تجسمی و ارائه آثار را می‌توان نام برد. وی ۱۷ سال کار اجرایی در گروه‌های آموزشی شهرستان‌های تهران و شهر تهران، شش سال مربی‌گری هنری و فرهنگی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر تهران و هشت سال داوری و نظارت بر داوری جشنواره‌های هنرهای تجسمی را بر عهده داشته است.

بشیری گل‌بخش (۱۳۴۵)، کربلا

کارشناس ارشد پژوهش هنر دانشگاه هنر است و از انجمن خوش‌نویسان ایران مدرک ممتازی دارد. ۱۹ سال سابقه خدمت رسمی و ۱۵ سال خدمت غیررسمی دارد. از جمله سمت‌های احراز شده وی سرگروه صنایع دستی استان تهران، عضو کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش رشته‌های گوناگون هنری، کارشناس برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش، کارشناس مسئول برنامه‌ریزی و تألیف، ریاست گروه هنر دفتر برنامه‌ریزی و تألیف فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش و رئیس کارگروه هنر در پژوهشکده برنامه‌ریزی آموزشی را نام برد. از وی تاکنون سه مقاله در مجلات رشد و ۱۶ کتاب به چاپ رسیده است که از جمله آن‌ها می‌توان به مقاله‌های «معرفی برنامه صنایع دستی، پاسخ اشکالات کتاب‌های تاریخ هنر و کتاب راهنمای معلم کار و فناوری پایه هشتم، کتاب درسی کار و فناوری پایه هشتم، کتاب درسی چله‌کشی و بافت انواع گلیم، کتاب درسی نصب دستگاه و تولید جاجیم و زیلو و کتاب درسی پرداخت و سرویس‌کاری فرش اشاره کرد.

سیدهمایون موسوی (۱۳۵۰)، تویسرکان

کارشناس ارشد نقاشی از دانشگاه هنر تهران است. از سال ۱۳۷۵ به مدت سه سال هنرآموز و از آن پس به مدت پنج سال کارشناس برنامه‌ریزی و تألیف بوده است و در ادامه خدمت به‌عنوان هنرآموز انجام وظیفه کرده است. از جمله سوابق علمی - پژوهشی وی می‌توان به عضویت در کمیسیون تخصصی تألیف ۱۰ عنوان کتاب درسی و راهنمای معلم دوره فنی‌وحرفه‌ای گروه هنر، انجام چند پژوهش در دفتر تألیف فنی‌وحرفه‌ای، و نیز تألیف کتاب درسی کارگاه چاپ دستی (۱) فنی‌وحرفه‌ای متوسطه اشاره کرد. وی در سوابق اجرایی خود سرگروهی آموزشی استان تهران، چندین دوره داوری جشنواره شرکت‌های آموزشی و تربیتی و داوری جشنواره تجسمی و مسابقات علمی را دارد.

بیانیه گروه داوری هنرهای تجسمی و مباحث عمومی

رویکرد جشنواره کتاب رشد، ارتقا و گسترش فرهنگ مطالعه و مراجعه به کتاب‌های کمک‌درسی و کمک‌آموزشی متناسب با برنامه‌های درسی و تغییرات ناشی از آن در کتاب‌های درسی است. در راستای تحقق این هدف و ارتقای کیفیت این جشنواره، از ناشران، نویسندگان و مؤلفان انتظار می‌رود، علاوه بر کتاب‌های عمومی هنر، کتاب‌هایی را به جشنواره ارسال کنند که با اهداف برنامه‌های درسی آموزش و پرورش هماهنگ باشند و زمینه استفاده و بهره‌مندی بیشتر هنرجویان و هنرآموزان از این منابع را فراهم آورند. بنابراین، در اینجا اعلام می‌دارد، تعداد زیادی از کتاب‌های ارسالی در این راستا نبودند. همچنین، ذکر این نکته ضروری است که در ارزیابی این کتاب‌ها، برای دو گروه مخاطب اصلی هنرجویان و هنرآموزان، شاخص‌های ویژه‌ای طراحی شدند و داوری براساس آن‌ها انجام گرفت. آثاری که به جشنواره راه یافتند، از هر دو منظر رویکردهای آموزشی و تربیتی برای هنرجویان و هنرآموزان و سپس سایر مخاطبان مورد توجه قرار گرفتند و در پایان نیز مناسب‌ترین کتاب‌ها انتخاب شدند. از این‌رو، نتایج اعلام شده به معنای نادیده گرفتن تلاش دیگر نویسندگان و ناشران نیست. در برخی موارد فاصله نتایج و امتیازها چنان نزدیک به هم بود که کار داوری را با چالش جدی مواجه می‌کرد. اما گروه داوری به رعایت مفاد شاخص‌های ذکر شده در برگه‌های ارزیابی موظف بوده و امیدوار است در آینده نزدیک شاهد حضور چشمگیرتر ناشران و مؤلفان کتاب‌های هنر (در راستای برنامه‌های درسی جدید و نیاز هنرجویان و هنرآموزان در گروه تحصیلی هنر) باشد.

شاهین فرهنگ (۱۳۲۶)، تهران

درجه دکترای خود را از دانشگاه استراسبورگ فرانسه دریافت کرد. اکنون استاد تمام وقت دانشگاه تهران و عضو شورای موسیقی کشور است. آلبوم سمفونیتا (به یاد حسین سرشار) و سمفونی شماره ۱۶ از کارهای اوست. او تاکنون ۱۷ سمفونی ساخته است.

عزت‌الله الوندی (۱۳۵۳)، تویسرکان

فارغ‌التحصیل تئاتر در گرایش ادبیات نمایشی از دانشگاه هنر است. از جمله مسئولیت‌های اجرایی وی مسئولیت اجرایی جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان (کنون پرورش فکری)، دبیری گروه فرهنگ و هنر و ویراستاری مجله توانا، مسئولیت صفحات موسیقی روزنامه بیان و آفتاب یزد، دبیری جشنواره کبوتران حرم سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، سردبیری همشهری مناطق شهر تهران، دبیری بخش کودک دفتر ادبیات کودک و نوجوان حوزه هنری، و عضویت شورای کارشناسی شعر و داستان مجلات رشد کودک و نوجوان است.

از وی بیش از ۱۸ اثر به چاپ رسیده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به کتاب‌های فردوسی، تپه‌های مهتاب، ایوان بهار، زرین کوب، مأموریت در ایستگاه، سرگذشت موسیقی ایران، و دیو کوچولو و بچه آدم و نیز مجموعه پنج جلدی «بغل می‌خوام، بوس می‌خوام» (شعر خردسال) اشاره کرد. در ضمن، کتاب «فردوسی» وی در جشنواره کتاب رشد (۱۳۸۱) برگزیده شد.

هومان اسعدی (۱۳۴۹)، تهران

دکترای پژوهش هنر و موسیقی‌دان ایرانی را از دانشگاه تربیت مدرس گرفته است. فراگیری موسیقی را با نواختن ساز سه‌تار آغاز کرد و در ادامه به تکمیل اطلاعات خود در زمینه «مبانی موسیقی نظری، موسیقی‌شناسی قومی و شناخت ردیف» پرداخت. استادانش در موسیقی محمدتقی مسعودیه، حسین علیزاده، مجید کیانی، داریوش صفوت، داریوش طلایی و داریوش پیرنیاکان بود. اسعدی هم‌اکنون استادیار دانشگاه تهران است. از جمله فعالیت‌های او دبیری چند دوره جشنواره موسیقی جوان (دوره‌های ۷ تا ۱۰)، عضویت شورای فنی ارکستر ملی، عضویت گروه مطالعاتی منابع تاریخی موسیقی سنتی در یونسکو، نمایندگی شورای بین‌المللی موسیقی سنتی یونسکو و سرپرستی کمیته ملی مجموعه بین‌المللی ادبیات موسیقایی یونسکو را می‌توان نام برد. ثبت «ردیف موسیقی ایرانی» در یونسکو از موفقیت‌های این موسیقی‌دان برجسته است.

بیانیه گروه داوری هنر؛ موسیقی

اعضای هیئت داوران بخش کتاب‌های موسیقی بر این باورند که سهم تألیف کتاب‌های موسیقی برای گروه سنی کودک و نوجوان ناچیز و اندک است. از طرف دیگر، بیشتر کتاب‌هایی که در این زمینه تألیف و منتشر می‌شوند، تخصصی و فاقد آگاهی و دانش عمومی لازم برای این گروه سنی‌اند و بایسته است پژوهشگران و نویسندگان به این زمینه توجهی خاص داشته باشند تا خلأ موجود در این زمینه، با نگاه هنری نویسندگان کتاب‌های موسیقی، پر و کاستی‌ها جبران شود.

در این گروه ۱۴ عنوان کتاب در حوزه موسیقی بررسی شد و برخی کتاب‌ها، به دلیل برخوردار نبودن از برخی ویژگی‌های مورد نظر هیئت داوران، از دور رقابت خارج شدند؛ به دلایلی همچون نداشتن عمومیت و صرفاً تخصصی بودن، و جزئی‌نگری در موردسازی خاص.

کتاب‌هایی نیز که اساساً فرم «نوتاسیون» داشتند از رقابت کنار گذاشته شدند. کتاب‌های دیگری هم در فهرست بودند که به دلیل نگاه بخشی و جزئی‌نگر به موسیقی و فرهنگ برخی نواحی کشور و نامناسب بودن برای عموم، از دور رقابت بیرون رفتند.

ادامه از صفحه ۱۳۷

- در طرح معماها و سرگرمی‌ها، سطح‌های متفاوت و توانایی‌های دانش‌آموزان در نظر گرفته شده باشد؛
- سرگرمی‌ها و مطالب جنبی بار آموزشی داشته باشند، به طوری که بتوان از آن‌ها در طرح فعالیت‌های یاددهی - یادگیری بهره جست؛
- به مسائل فرهنگی و ارزش‌های مذهبی، ملی و سنتی توجه داشته باشد؛
- زمینه تفکر فراهم آید؛
- از تصویرها، طرح‌ها و نقاشی‌ها برای جذاب کردن، ایجاد فهم جدید و تعمیق محتوا به خوبی بهره گرفته باشد.

ت. ویژگی‌ها و معیارهای مورد توجه برای ارزیابی کتاب‌های رشد مهارت‌های حرفه‌ای معلمان
- دانش علمی متناسب با سطح آموزش ریاضی را در اختیار معلم قرار دهد؛
- معلم را درگیر انجام فعالیت کند و توجه بیشتری به تعمیق و بسط مفاهیم نشان دهد؛
- مواد و منابع تکمیلی و مورد نیاز معلم را معرفی کند؛
- در خصوص موضوع‌های ریاضی که معلم تدریس می‌کند، محتوای تکمیلی را در اختیار او قرار دهد؛ از جمله تاریخچه، سرگرمی‌های مناسب، معرفی دانشمندان و شگفتی‌ها و زیبایی ریاضی؛
- روابط بین مفاهیم درون حوزه و مرتبط با دیگر حوزه‌ها را برای معلم روشن کند؛
- بر توانایی‌ها و مهارت‌های معلم در هدایت فعالیت‌های یاددهی - یادگیری با تأکید بر دروس یا برنامه درسی ریاضی بیفزاید؛
- معلمان را با چگونگی تفکر و شکل‌گیری دانش در ذهن دانش‌آموز آشنا کند؛
- در خصوص آموزش به‌روز و آشنا کردن معلم‌ها با مباحث جدید آموزش ریاضی و روش‌های جدید بکوشد؛
- معلمان را با ارتباطات افقی و عمودی بین مفاهیم برنامه درسی آشنا کند.

ت. ویژگی‌ها و معیارهای مورد توجه برای ارزیابی کتاب‌های والدین
- اهداف و رویکردها را برای والدین به‌طور ملموس و غیرتخصصی بیان کند؛
- با بیان مثال‌ها و مصداق‌های آموزشی، والدین را با بایدها و نبایدها و رویکردهای آموزشی مدرسه همراه کند؛
- با ارائه سرگرمی‌ها و فعالیت‌های روزمره، فرصت تعامل با ریاضی در زندگی روزمره را برای دانش‌آموزان فراهم کند؛
- با ایجاد فرصت تعامل در خانواده، روحیه مشارکت و لذت بردن از ریاضی را تقویت کند.
گروه دآوری ریاضی جشنواره امیدوار است در جشنواره‌های بعدی بتواند با توجه به معیارهای ارزیابی، کتاب برگزیده و کتاب تقدیری معرفی کند.